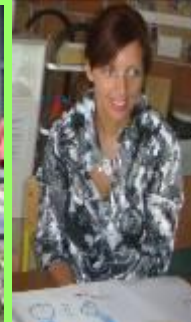

ELIZA 4

ZELENA VIZIJA SLOVENIJE

NASMEH

TINKA PODJAVORŠEK, 2010

*Knjiga posvečena vsem soustvarjalcem Elize -
MAMAM in otrokom Z NASLOVNICE in NASMEHU MOJE MAME*

TRETJA

VSEBINA: **ELIZA 4**

NASMEH – ZELENA VIZIJA SLOVENIJE

① **UVODNI NASMEH**

② **TEMELJ ZDRAVE DRUŽBE**

**VIZIJA ZDRAVE DRUŽBE
JE VIZIJA ZDRAVE ŠOLE**

SODELOVALNI TROJČEK

1 TROJČEK: **ZDRAVI ODNOSI**
SODELOVALNA VZGOJA
IN PRAVO UČENJE

2 TROJČEK: **ZDRAVA HRANA**

3 TROJČEK: **ZDRAVO BIVANJE**

=KRAJ ZA OTROKE

③ **PREDLOGI IZPELJAVE VIZIJE**

PRILOGA 1: PREDAVANJE :
NOVE POTI V SODELOVALNI TROJČEK
PRILOGA 2: VSI OTROCI

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.31(0.034.2)

PODJAVORŠEK, Tinka

Eliza 4, Nasmeh – Zelena vizija Slovenije [Elektronski vir] /
Tinka Podjavoršek.

- 1. izd. - El. knjiga. - Ankaran : samozal., 2010

Način dostopa (URL):

http://www.pozitivke.net/File/ELIZA/ZELENA_VIZIJA_SLOVENIJE.pdf

http://www.eliza.si/ELIZA_4_ZELENA_VIZIJA_SLOVENIJE_web.pdf

ISBN 978-961-92269-2-6

252542464

MNENJA O ELIZI 4

ODLIČNO, to je potrebno živeti.

Anton Komat

Zelo sem vesel, da ste ustvarila tako dobro knjigo. Čestitam!

Mislím, da ste s svojo knjigo nakazala na veliko pomembnih vsebin življenja.

Zelmi Vam veliko sreče in prosim, da nadaljujete z Vašim dobrim delom.

Dr. Timi Ecimovic

Provokativna knjiga; manjka nam jih!

Da se zbudimo in postanemo vodje.

S pogumno trditvijo, da otrok do 12. leta ne potrebuje dosedanjega tradicionalnega šolanja, knjiga postavlja dosedanja prepričanja na glavo.

Ne moremo se več jeziti na otroke. Otroci so naše ogledalo.

V Elizi se čuti, da je podaljšek doma. Skozi vsakodnevno izmenjavanje mnenj imamo starši občutek, da smo slišani in upoštevani.

Tanja Lovrečič

Tako kot evolucija zavesti človeka vodi (če se razvoju in spremembam prepusti) po poti rasti, le-to zahteva tudi sistem vzgoje in izobraževanja za nov čas. Vi ste to že dojeli in ustvarili čudovito odprtost vzgoje in izobraževanja za generacije otrok, ki se zavedajo, da je pomembno sožitje z naravo in, ki že naravno razmišljajo celostno - sistemsko in jih le analitični pogled, ki ga ponuja trenuten proces vzgoje in izobraževanja, le omejuje. K sreči je že veliko posameznikov, učiteljev in mentorjev, ki svojega naravnega systemskega razmišljanja nikoli niste pozabili in ga v optimalni meri krepite pri mladih generacijah.

Želim vam čim več slednikov in vas lepo pozdravljam

dr. Tadeja Jere Lazanski

Tinko globoko spoštujem, ker je iskrena, srčna raziskovalka
in predvsem človek DEJANJ!

Njena knjiga »Nasmeh« je rezultat spoznanj iz življenja,
iz šole Eliza ~ kraja za otroke.

Je rešitev za svet, Tinka ponuja vizijo za Slovenijo in...zakaj pa ne, tudi za svet!

Kot pravi sama, VIZIJA pomeni videti PROBLEME (se jih zavedati, si jih priznati) in
iskati REŠITVE zanje!

Hvala ti, Tinka.

Barbara Rudolf Šparavalo

*Vaš projekt mi je znan in ga zelo spoštujem, cenim ter podpiram,
imam vašo prvo knjigo in zdaj vidim da so še ostale na razpolago kar v
e-obliki, huraa.*

*Vaša zadnja knjiga je narejena z veliko ljubezni in izkušenj, je izjemna in
vam čestitam k zares dobri zadevi ter uspehom.*

Silva Požlep

UVODNI NASMEH

*Zame je možnost smehljanja ena
najlepših značilnosti človeških bitij.*

(Dalajlama)

*Ali še lahko vzneseno čutimo brstečo pomlad?
Ali čutimo danes poslavljanje nasmejanega poletja in prihod,
kot v pisano mavrico odeto gospo jesen?*

*Ali se v nas takrat pretakajo sokovi,
ali je naša kri kot utrujena reka polna strupov,
ali pa smo živahni kot potoček po dežju.*

*So naše misli kot pohojeni gozdovi polni smeti,
ali je v nas sončna oaza miru?*

So naši odnosi kot plačevanje v veleblagovnici polni plastike,

*ali nas preveva potrpežljivost in hvaležnost,
da lahko dajemo sebe in sprejemamo druge.*

Naši sokovi so kot sokovi narave.

Mi smo del narave, smo del čudovitega pretakanja ljubezni.

*Življenje nas vsak dan vabi, da zadrhtimo s strunami narave in
ljubeče zapojemo našo pesem, da nahranimo najmanj obiskano
sobico v nas – sakralno kamrico, kjer spita RADOST in NASMEH.*

*V nasmehu je ljubezen,
v nasmehu je občutljivost.*

*Tako kot se spomladi pod snegom razveselimo zvončkov,
se danes lahko razveselimo nastajajočih KRAJEV ZA OTROKE,
ki nas vodijo do notranjega omrežja,
na katerega se lahko vsi priključujemo.
Kot zvončki, če jih je več skupaj, so še lepši.*

*Radost je bližina.
Radost je prijaznost, je nasmeh, ki omogoča sodelovanje.
Le resni ljudje ne sodelujejo, si le dokazujejo,
kdo ima prav, kdo je bolj pameten.*

*Radostni ljudje se trudijo za sodelovanje.
Začetek sodelovanje lahko pomeni NASMEH.*

*Že sam nasmeh nam lahko vedno pomaga,
da v nov dan stopimo z nežnostjo.*

*Ljubezen je kot toplina, kot toplota.
Radost je toplina, in zato se je tako bojimo.
Včasih smo ljudje kot ledene, prestrašene kocke,
nobene radosti ni v nas, nobenih lepih ali prijaznih občutkov.
In ko pride nekdo do nas, ki izžareva radost,
se bojimo, da se bomo ob njem kar stalili,
kar izginili, da bodo meje zabrisane, da nas ne bo več.*

*Veliko ljudem se zdi, da razumejo Elizo – kraj in šolo za otroke,
da torej govorijo »Eliza jezik«.*

*A le dejanja so tista, ki nam pokažejo, koliko smo sposobni
razumeti.*

*Ko večina odide domov, živijo po starem, niso spremenili nič.
To ni pravo razumevanje Elize, to je le intelektualno dotikanje
tretje stopničke, ki šele mentalno v povezavi s čutenjem pripravlja
teren za akcijo.*

*Pravo razumevanje je stvar dejanj, ne besed.
Besed imamo vsi preveč, dejanj pa vsi premalo.*

***Starši in učitelji me bodo razumeli, ko bom videla,
da otroci namesto posedanja pred televizorji, skačejo po
travnikih, ali berejo dobre knjige.
Ko bodo namesto industrijske hrane jedli zdravo hrane -
sadje in zelenjavo.***

Ko se bodo namesto računalniških igric raje igrali in pogovarjali s starši in učitelji.

Ko si bodo želeli biti v naravi, ne zaprti v njihovih sobicah.

In, ko jih bo veselilo pravo učenje in sodelovanje.

Vsem bralcem predlagam, da knjigo berejo kot da bi jim jo pisali otroci sami.

V vsem, kar sem napisala, je del njihovih zgodb, ki sem jih jaz samo ubesedila za vse poznane in nepoznane otroke, ki želijo samo to, da jih imamo radi.

Samo to!?

Otroci nas imajo tako brezpogojno radi, da se vedno znova vdajo in ne vedo, še manj pa čutijo, da so njihova otroštva brez pravega NASMEHA.

Ker mi odrasli od lilij zahtevamo, da morajo bit vrtnice.

Od zvončkov pričakujemo, da bodo cvetoče magnolije.

Od zajčkov zahtevamo, da so pogumni tigri.

Od sebe pa zahtevamo, da bi bili brezhibni starši in učitelji.

In to v umetnih okoljih, obdanih s polno smetmi.

Ker pa to ni možno, nam vsem zamira nasmeh, ki ga lahko skupaj obudimo.

Kako?

Lahko začnemo z nasmehom –najprej z našim.

***NIHČE BOLJ NE POTREBUJE NASMEHA
KOT TISTI, KI GA NIMA.***

*Skorajda zaman iščemo NASMEH, ki bi nas potolažil,
dal vedeti, da smo na pravi poti.*

*Otroke učimo ribariti in včasih se zdi,
kot da se ob reki nič ne dogaja.
Kar čakaš in vmes se zatopiš v žuborenje vode – in veš,
da se ne da nič izsiliti.*

*Prava pot je, da naučimo otroke ribariti,
ne da jim mi odrasli lovimo ribe
in jim jih serviramo na pladnju.*

*VERINA RISBICA RADOSTNE VILE,
(original podarjen dr.Lukšiču)*

NASMEH IŠČE NASMEH

Otroci, poiščimo skupaj vaš in naš NASMEH!

Niti ne vemo več, da ni naravno, če nismo radostni.

zatopljenost, izražena z nasmehom

*MOČ UMA JE V ISKANJU RAZLIČNOSTI,
MOČ NASMEHA JE V PREPOZNAVANJU PODOBNOSTI.*

① SODELOVANJE- – NOTRANJE CVETENJE

*Brez vèdenja, brez našega spoznanja, da SMO DUHOVNA bitja,
ki doživljamo človeško izkušnjo,
se večina obesi na iskanje sebe izven sebe.*

*Toda le spoznavanje naše lastne duhovne narave nas poveže z
NOTRANJO MODROSTJO, ki je »pametnejša« od nas.*

VALOVA RISBICA RADOSTNE VILE

*VSAK JE DRAGOCENO BITJE -
ŽE SAMO ZATO, KER JE, KER BIVA.*

*Nič ni treba dosegati, spreminjati,
le sprejmimo sebe kot najdragocenejša darila
in tako bomo tudi druge sprejeli kot takšne,
kot ljubezni vredne.*

*To bo omogočilo NOVE POTI – NOVE REŠITVE
in s tem NOVE ODNOSE,
katerih del so NOVE ŠOLE ZA TRETJE TISOČLETJE.
ŠOLE S SONCEM IN NASMEHOM.*

② TEMELJ ZDRAVE DRUŽBE

SODELOVALNI TROJČEK

POT V USTVARJANJE KRAJEV ZA OTROKE

*Brez sodelovalnega trojčka lahko sicer še naprej živimo zelo
»uspešno«, lahko smo navdušeni zunanje aktivni,
a zdravi ne moremo biti, niti zares radostni.
Lahko smo le »zunanje uspešni«.*

Rabimo ŽIVO, stalno se spreminjajočo se »šolo«, ki je kot KRAJ ZA OTROKE, kjer se bomo vsi učili ustvarjati pogoje za uresničitev sodelovalnega trojčka.

Ne vidim nobene prave rešitve od »zunaj«, ampak nenehno brušenje žage nas samih, naše celotne družbe.

Vse teži k temu, da bi spoznali bistvo naše prave narave, ki je RADOŠT in MIR.

Kako to doseči?

Zame je odgovor v razvijanju sodelovalnega trojčka.

Prve izkušnje že imamo v tretje leto delujoči Elizi.

Tako kot smo z internetom elektronsko povezani z znanjem celega sveta, smo preko intuicije povezani z notranjim vèdenjem, ki deluje, ko ustavimo naš hrupni miselni stroj.

Vsi imamo v sebi notranji »internet«.

Ni »problem« »navdušiti« otroka (do nekje dveh šolskih ur) ob dobrem učitelju, ki zanimivo podaja snov, torej, ki DAJE.

Toda motivirati otroka, da bo SODELOVAL – npr. primer KROMPIRČKANJA (priprava in zaključek, kar pomeni, da otrok vse sam pripravi za »učno snov«, da za sabo pospravi, stol, zvezke, da poskrbimo tudi za krompirček cele šole- le prostorov, ki jih uporabljamo sami) – to pa je UMETNOST MENTORSTVA in za otroka pot v samostojnost..

Če to naredi samoiniciativno, se je že začel učiti prevzemanja odgovornosti.

Sodelovanje je proces DAJANJA -PRISPEVANJA IN JEMANJA.

SMETANO lizati znamo vsi in smo zraven veseli. Ko odide učitelj -mentor, je treba z njim »pomiti lončke, krožnike«, npr. pri likovnem pomiti ves pribor, ki so ga uporabljali. In potem tudi vse pospraviti na svoje mesto.

Vsi smo navajeni, da od nekod pride smetana – in skorajda nimamo možnosti, da bi spoznali, da za to smetano stoji veliko dela, ki sodi v celostni odnosni trojček.

In če ni sodelovanja, se nekomu jemlje energija, kajti nekdo mora te stvari narediti,

*škodimo pa sebi in otroku,
ki mu nismo dali prave zadolžitve,
ki sodi h koristnemu učenju.*

*K odnosu sodi medsebojna prijaznost.
Večina otrok sploh ne pozdravlja več.
Še vedno je problem, da bi se spontano pozdravili.
Zakaj je tako težko biti prijazen in pozdraviti?*

NASMEH, kje si?

*Hrana za dušo so ODNOSI.
Vsako resnično učenje je povezano z dušo, z odnosi.*

*Če ni pravih odnosov, je duša zanemarjena, žalostni smo,
po nečem hrepenimo.*

*Tudi brez SODELOVANJA ni DOBRIH ODNOSOV.
Zato tudi ni NASMEHA.*

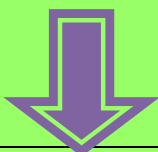
Zato moramo vsi vlagati v bistveno, v naše odnose, v dušo.

TEMELJ ZDRAVE DRUŽBE
VIZIJA ZDRAVE DRUŽBE JE
VIZIJA ZDRAVE ŠOLE

1 TROJČEK: ZDRAVI ODNOSI

SODELOVALNA VZGOJA
IN PRAVO UČENJE

=KRAJ ZA OTROKE

ELIZA JE PESEM ZA OTROKE IN ODRASLE

ALI ŠOLA KOT NADALJEVANJE DOMA

Eliza je kraj in šola za otroke in odrasle.

*Ni zanimiva za tiste odrasle, ki so pozabili na nasmeh.
Resni ljudje rabijo beton, zunanja pravila, varne službe in
nobenih sprememb, torej nobenega učenja.*

Otroci rabijo šolo in dom z nasmehom.

Eliza je kot pesem za otroke,
toda tudi vsi otroci ne pojejo več radi.
Eliza najbolj nagovori tiste otroke (in odrasle),
ki imajo še vedno radi pesem,
pesem odnosov in učenja za življenje.

Pesem o nas

Lucija in Lucijon v vinograd vsak dan nas vabita,
v pomlad, za kratek čas,
da začutimo prihajajoče že poletje, čas počitnic,
čas veselja in brezdelja.

Eliza je kraj za šale,
je kraj za velike in male.
Tukaj se riše in piše, računa, uči.
Veselo kričimo, se drug za drugim podimo,
se vsakodnevnega druženja veselimo.

ELIZA JE MOJA PESEM ZA OTROKE¹

K pisanju tega pisma me je nagovorila pisna izmenjava med Vami in Barbaro. Dve ženski, dve pravi bojevnici za naš lepši danes.

Rdeča nit – srečanje pravih ustvarjalcev drugačnih pogojev za navdušeno učenje, delo in življenje naših otrok.
Torej tudi nas samih.

Lepo ste napisala Vašo kurjo juhico, tudi jaz mešam mineštre, pripravljam peciva in berem različne recepte, ki bi bili vseč tistim, ki bi na podlagi tega odprli prava vrata in zgodbo formalno zaokrožili. Neformalno pa se razvija in diha kot življenje samo, je podobna zaljubljenecem, ki se imata rada in vesta, da bi bilo imenitno tudi, če si uredita še papirje.

Ženske imamo neverjeten dar vztrajnosti in ta me krasi že od otroštva. Poleg ognjevitosti, navdušenja nad ustvarjalnostjo in dihanja z vsem, kar takšna pot prinese s sabo. Včasih je treba gloooobooooo vdihniti in si za nekaj časa odpočiti, potem pa spet peti svojo pesem, ne glede na občinstvo. Prava pesem se poje zaradi pesmi same. Eliza je moja pesem, ki jo pojem vsepovsod, pesem za otroke, starše, učitelje, za naravo, skratka za vse, kar je živo. Ker je tudi Eliza takšna, polna Življenja, Ljubezni in prepričanja v dobro v vseh nas.

---

¹ pismo dr. M.K.

UČENJE MATEMATIKE Z LEŠNIKI IN OREHI,
ALI JE TO NADALJEVANJE IGRE »UJETNIK«?
(foto arhiv Eliza, šol.letu 2008/9)

Dotaknila se me je nezmotljiva govorica nežne ženske duše in tako se je v praksi rodil (zame) najlepši projekt za otroke – Eliza.

Za male, nemočne in za velike, ki imamo izbiro in moč spreminjanja. In ne le moč, tudi odgovornost, da to naredimo (nekateri smo to že).

Želim si, da bi lahko takšno šolo, kot je Eliza v praksi, imeli vsi otroci.

PRAVI UČITELJ BO OTROKA NAUČIL,
DA BO OTROK ZNAL SAM LOVITI RIBE.

IGRA KOT UČENJE, UČENJE KOT USTVARJANJE
(foto arhiv Eliza, šol.letu 2008/9)

Spreminjati vizijo v dejanja , pomeni garanje, kajti šele v praksi vidiš kako daleč sežemo z vsem tem, kar »vsi na nek način vemo«. Toda od vedeti do to živeti, so vmes lahko svetlobna leta.

»Ne gre za to, da ne bi videli rešitve,
gre za to, da ne vidimo problema«.

Le pravo izobraževanje je tudi PRAVA VZGOJA.

Le PRAVA VZGOJA je tudi PRAVO IZOBRAŽEVANJE.

V vsem dobrem se skriva prava vzgoja.

Brez pravih vrednot nam nobeno znanje ne koristi.

DELO KOT UČENJE ZA ŽIVLJENJE

(foto arhiv Eliza, šol.letno 2008/9)

Eliza šola ni ločena od Življenja. V živ proces vključuje starša, učenca in učitelja. In to na ljubeč način. Zavedamo se, da zna siliti vsakdo, ljubiti pa ne.

PRAVI UČITELJ NE RABI »NOBENE« PEDAGOGIKE,

(a bo brskal in se napajal iz različnih)

KOT TUDI PRAVI VERNIK NE RABI NOBENE BIBLIJE

(a bo spoštoval različne svete knjige)

Da lahko resnično ustvarjaš z otroki, poudarjam USTVARJAŠ,

moraš poleg tega, da si učitelj po DUŠI, imeti še prave zunanje pogoje. Marsikdo vidi rešitev, a ne vidi problema. Tako je problem v neavtonomiji, v neprožnosti sistema, ki hoče imeti le znane rešitve, v »znanem« pa ni nič novega, vsaj nič ustvarjalnega, nič navdušujočega. Omogoča le nezdravi nadzor, za ZDRAVI NADZOR pa je potrebno SODELOVANJE. Na tej točki je najin projekt. Tako sva z Barbaro prerezali gordijski voz in začeli s prakso, ki temelji na entuziazmu in prostovoljstvu vseh sodelujočih. V stilu Paula Ardena :«Najprej naredi, popravlja pa sproti..«

Če bi čakala na »papierje«, bi bila neodgovorna in neetična. Toda, le tisti, ki čuti, to razume.

»NADSTANDARDNA« ELIZA

***LJUBIM OTROKE,
TOREJ LJUBIM NADSTANDARD?***

OBOŽUJEM OTROKE, KER SO »NADSTANDARD«,

*OBOŽUJEM ČISTO OKOLJE,
KER JE TO POSTALO DANES NADSTANDARD,*

*VEDNO BOLJ OBOŽUJEM VSE,
KAR JE NADSTANDARD.*

*KAJTI IMETI NADSTANDARD,
POMENI ZAME – ŽIVETI IN LJUBITI.*

JE OBJEM NADSTANDARD?

JE DOTIK NADSTANDARD?

JE DOBER ODNOS NADSTANDARD?

JE ZDRAVJE NADSTANDARD?

*TOREJ JE VSE, KAR JE ZAME NORMALNO,
ZA VEČINO NADSTANDARD.*

*ZAKAJ BI TOREJ JAZ HOTELE TO,
KAR OSREČUJE VEČINO
– STANDARD!?*

KAJ PA JE DANES STANDARD?:

UMAZANO OKOLJE?

DO 30 OTROK V RAZREDU,

V UMETNEM OKOLJU-

JE TO NAŠ MATERIALNI STANDARD?

**ALI SE BOMO ŠE NAPREJ
TRUDILI ZA TA STANDARD?**

KROG ZVEZDUNA ORLOV

*Vsako jutro in v zaključnem krogu
se v šoli Eliza razlega pesem.*

Najpogosteje smo lani v krogu peli:

SEM DEKLICA MLADA VESELA

*SEM DEKLICA MLADA, VESELA, SEM PRAVO SLOVENSKO DEKLE,
KOT SLAVČEK VESELO BI PELA, DA BI DALEČ RAZLEGALO SE.*

*TRALALA, TRALALA, TRALALA, TRALALA,
TRALALA, TRALALA, TRALALA.*

*ZAKAJ BI VESELO NE PELA, ZAKAJ BI VESELA NE B 'LA
SAJ VSAK DAN KROG MOJEGA ČELA, MI SAP 'CA SLOVENSKA PIHLJA.*

*TRALALA, TRALALA, TRALALA, TRALALA,
TRALALA, TRALALA, TRALALA.*

②

TEMELJ ZDRAVE DRUŽBE

VIZIJA ZDRAVE DRUŽBE
JE VIZIJA ZDRAVE ŠOLE

SODELOVALNI TROJČEK

1 TROJČEK: **ZDRAVI ODNOSI,**
SODELOVALNA VZGOJA
IN PRAVO UČENJE

2 TROJČEK: **ZDRAVA HRANA**

3 TROJČEK **ZDRAVO BIVANJE**

**=KRAJ
ZA
ZA OTROKE**

O SODELOVANJU

NOTRANJE CVETETI – SODELOVATI

Sodelovati pomeni biti odgovoren, razmišljati, čutiti, se truditi za dobre odnose.

**SODELOVANJE je proces vzajemnega
DAJANJA IN SPREJEMANJA.**

**ZALIVANJE SVOJEGA
PRIDELKA**

KAJ JE TO KRAJ ZA OTROKE?

**TO JE V PRAKSI IZVEDEN SODELOVALNI
TROJČEK.**

**=SODELOVALNA VZGOJA/PRAVO
UČENJE/DELO/BIVANJE**

**SAMOSTOJNO –USTVARJALNO DELO/UČENJE
KOT IGRA**

ZDRAVA HRANA

KRAJ ZA OTROKE

**Poznamo izkušnjo DELA, ki za večino pomeni nekaj,
kar se mora. Brez navdušenja, brez veselja.
Je nekaj, kar se dela za denar, za nagrado.**

**Kaj pa USTVARJALNOST, ki rabi NAVDIH?
No, tega pa se ne da izsiliti.**

**Navdih rabi ČAS, rabi nenasilje, tega pa ne
poznamo
in se tako prikrajšamo za notranjo izkušnjo
ustvarjalnosti.**

**Delamo lahko vsak dan, ker se k delu lahko
prisiliš.**

**Takšne vrste NASILJA smo navajeni in ga celo
rabimo.**

**Ustvarjati pa ne moremo vsak dan, ker se
NAVDIHA ne da izsiliti.**

**Če hočemo ustvarjalne otroke, se moramo
odločati za ustvarjalne pogoje.**

**ŠOLA KOT KRAJ ZA OTROKE pomeni ljubeče
USTVARJATI v sožitju z NARAVO.**

**Tudi delo in učenje sta sodelovalno-ustvarjalna
procesa.**

**Če se ne učimo samo zaradi ocen, če ne delamo
samo zaradi denarja, potem imamo možnost, da
spoznamo pravo ustvarjalnost.**

**DRUGAČEN POGOVOR Z
LUTKAMI**

Dušo lahko začutimo le, če si vzamemo ČAS. V hitenju nam uidejo občutki, nas preganjajo MISLI, orodje razuma. Če ne čutimo sebe, bomo dali prednost hitenju in orodjem miselnih iger.

Razum je nagnjen k posnemanju, v zunanjo varnost, dušo pa vleče v negotovost, v raziskovanje življenja. Vsak človek je MOJSTROVINA, ki se razcveti, če sledimo glasu duše in jo potem uskladimo še z razumom.

Duša je drugo ime za ljubezen, za intuicijo, za SODELOVANJE.

SODELOVANJE ODRASLIH omogoča ustvarjanje **KRAJEV ZA OTROKE**, ki v naravnem okolju omogočajo **UČENJE SODELOVANJA** (vzgojo) in **SAMOSTOJNO UČENJE** (izobraževanje).

PRAVO SODELOVANJE JE SODELOVANJE VSEH – staršev, učiteljev, učencev in družbe.

**SODELOVANJE JE ODRAZ ODRASLOSTI, ZRELOSTI,
ODGOVORNOSTI.²**

SODELUJEJO ODGOVORNI LJUDJE

Dokler ne sodelujemo, smo še lahko «otroci», lahko delamo kar
»hočemo«.

Tudi energetsko lahko živimo na račun drugih in igramo igrice
**(TI poskrbi zame, jaz sem ubogi jaz, ob katerem se ti
čutiš koristna, potrebna).**

Sodelovanje pomeni odraščati in delovati v smislu:

KAJ LAHKO JAZ naredim,

kaj lahko JAZ prispevam,

KAKO LAHKO DAM JAZ VSE OD SEBE.?

(ne čakam le na druge, ne izgovarjam se, DAJEM, kar lahko).

---

² To kar imamo danes v naši družbi, je lažna demokracija, saj brez prave odgovornosti ni možna ne svoboda, ne demokracija.

ALI OTROK (DO 12 LETA) SPLOH RABI

(klasično) ŠOLO? *3

Prišla sem do spoznanja, da otroci*4 **NE RABIJO** klasične šole, vsaj do 12 leta rabijo **KRAJE ZA OTROKE**, kjer so **POGOJI ZA SODELOVALNO DELO/IGRO, PRAVO VZGOJO IN SAMOSTOJNO UČENJE.**

---

³ zanimiv je članek »ALI OTROCI POTREBUJEJO ŠOLE, ki opisuje šole v Sudburyju. V Nemčiji je trenutno ta šola pred razpadom, največji problem pa je bila nedisciplina in razpuščenost vseh udeležениh.

⁴ do 12 leta, eni bi mogoče začutili potrebo prej, eni kasneje, za model, kjer je še več poglobljenega učenja (Z, A, R) s pravimi MENTORJI, v naravnem okolju.

Z njimi mora biti le MENTOR, oseba, ki deluje Z ZGLEDOM, in jih zna spodbujati, da otroci naredijo sami vse, kar znajo in zmorejo oni sami.

Mi odrasli naredimo v vseh vlogah preveč stvari, ki jih zmorejo otroci sami. S tem se otroci navadijo na naše usluge...In pristanejo v smetani in vodenju.

IMAMO IZBIRO- PO KATERI POTI BOMO ŠLI

Proces sodelovanja je možen le z odgovornim staršem in pravim učiteljem-mentorjem, ki se je sodelovanja pripravljeno učiti in z otrokom, ki se ga uči od nas odraslih z zgledom.

Najboljša lokacija KRAJA ZA OTROKE (šola in dom, v fazi šolanja na domu) je npr. na DOMU OTROKA v naravnem okolju, kamor bi lahko prišli tudi drugi otroci, občasni zunanji sodelavci in učitelji kot mentorji.

lepota ustvarjanja

Več takšnih otočkov, krajev za otroke, bi se kasneje povezovalo skupaj. Nekje pa naj bi bil večji skupni center, kjer bi se vsi občasno srečevali in izobraževali.

Ali se strinjate, da naj bi bila OŠ kot podaljšek doma?

Torej naj bo čim bolj podobna domu.

Ali je kakšna šola, ki je takšna?

Zakaj pa (še) niso takšne, zakaj jih je še premalo?

Ali se strinjate, da naj bi bil tudi učitelj (vsaj do 12 leta) kot

»podaljšek starša«? Ali smo učitelji vašim otrokom kot nadomestni starši?

Zakaj si lahko predstavljate, da z vašim otrokom sodelujejo osebe, ki so z njimi kot v poslovnem odnosu?

Zakaj nismo učitelji kot starši vašim otrokom?

Ali si starši želite sodelovati z učiteljem, ki deluje kot mentor?

Vsak starš se mora pred iskanjem druge šole temeljito izprašati:

Ali iščem drugačno šolo, ker želim, da bi moj otrok

ZABLESTEL, ali želim, da bi se skupaj z mano **RAZCVETEL**, ali vsaj zacvetel.

Ne zavedamo se egoizma, ki veje iz vsake osebe, ki so ji pri otroku najbolj pomembni rezultati (ocene, točke).

Kadarkoli vrednotimo otroka, se počutimo boljše ali slabše od drugih, ga primerjamo,

smo v egu, smo neljubeči in nespoštljivi do otrok.

In takšni so seveda potem otroci do nas. A te povezave ne vidimo, ne razumemo.

Tega se mora začeti zavedati vsak starš in vsak učitelj.

delavnica s starši

Tako kot se obnašamo do otroka, se obnašamo do sebe. Zato smo v Elizi vsi vključeni v učenje ljubečih odnosov, ki je njen temelj.⁵

---

⁵ Seveda je tako, da vedno ko pomagamo drugim, pomagamo tudi sebi. V Elizi gre za to, da vsi ustvarjamo pogoje, v katerih lahko izražamo sebe, kar nam kot učencem se odraslim omogoča, da »učimo« otroke skozi proces lastnega delovanja z ZGLEDOM.

ročna dela so nepogrešljiva praktična popotnica za koristna učenja

MOJ OTROK RAD HODI V ŠOLO

RAZCVETETI SE:

Otroci bodo radi hodili v šolo le, če bodo čutili,
da so v redu, kakršni so,
da jih vi kot starši brezpogojno sprejemate,
da jih mi kot učitelji-mentorji spoštujemo.

Drugače otrok ne hodi rad v šolo, razen tistih nekaj izjem, ki hitro korakajo v megli in si nabirajo točke za ego napuh, v tem primeru ZABLESTI, a to vodi le v ZUNANJO SAMOPODOBO – a družbeno cenjeno ošabnost.

Brez tega, da se otrok čuti varnega in da se sam SPOŠTUJE, kar je bistveno za sodelovalno vzdušje v šoli in doma, noben otrok ne more ZACVETETI.

Otrok, ki nima poškodovane integritete, ki se čuti dragocenega, bo v šoli, ki spodbuja to, kar on je, z navdušenjem konstruktivno sodeloval.

Rad bo peers, rad bo to, kar on je. Ne bo imel potrebe po primerjanju, po nezdravi tekmovalnosti z drugimi.

Takšen otrok je rad tudi sam in v tišini.

Otrok mora začutiti, da je glavna motivacija NOTRANJA, to je stopnja NAVDUŠENJA, ki se rodi v sodelovalni sredini.

ZACVETETI

PRIMER

KRAJA ZA OTROKE

ELIZA

ŠOLA IN DOM KOT

KRAJ ZA OTROKE

none nam veliko pomagajo

Radostna šola Eliza ni najboljši izraz.
Eliza ni samo šola, je mnogo več,
je dom in **kraj za otroke**, ki vključuje šolo.
Eliza je lahko le podaljšek doma.

Staršu pomaga sodelovalno vzgajati in ustvarjalno učiti njega in njegove otroke.

Tako smo pogumno začeli prvega septembra 2008

V Elizi se zavedamo, da klasični način učenja brez odnosnega trojčka pomeni invalidiziranje otrok,
zato je največ (skoraj 2/3) časa namenjeno učenju
ODNOSOV, VZGOJI ZA SODELOVANJE in SAMOSTOJNEMU
PRAVEMU UČENJU.

V Elizi že tretje leto uvajamo izmenjavo v obliki časovne banke.

ELIZA JE **DOM IN ŠOLA** , KI STA **KRAJ ZA OTROKE**.

Prava VZGOJA JE SODELOVALNO-USTVARJALNI ODNOS.

ČE ni prave vzgoje , tudi ni možno razvijati sodelovalnega učenja, ki se ga moramo vsi še (na)učiti.

*Kadar kompliciram, sem resna.
Kadar sem preprosta, sem radostna.*

nasmeh pogumne učiteljice

*Eliza je NAČIN življenja in učenja za življenje.
Ne da se je ubesediti.*

Lahko jo le živiš, ker je to živa »šola«, nenehno se spreminjajoča, kot je življenje samo.

Japonski duhovnik je odgovoril zahodnemu učenjaku na vprašanje, kaj je njihova ideologija, da nimajo ne ideologije, ne teologije. Oni plešejo.

ELIZA JE ŠOLA in DOM Z NASMEHOM

*TEMELJ, EQ +SQ (ODNOSNI TROJČEK),
izvajamo v prepletanju s klasičnimi predmeti, v
sodelovanju z zunanjimi sodelavci, tudi
neformalnimi.*

Predstavlja približno dve tretjini skupnega časa.

*NADGRADNJA, IQ kapital, se izvaja s formalnimi
učitelji- mentorji in predstavlja približno tretjino
skupnega časa.*

*Seveda se to od skupine do skupine spreminja,
odvisno je tudi od tega, koliko je skupina že
sodelovalna.*

*V pripravljalni skupini se več časa posveča
odnosom in vzgoji, sama nadgradnja pa se začne
(oziroma bi se naj začela) s pripravljenimi –
sodelovalnimi otroki.*

ELIZA –ŠOLA ZA TRETJE TISOČLETJE

TEMELJ

**SODELOVALNI
TROJČEK**

**ZDRAVI ODNOSI,
PRAVA VZGOJA
PRAVO UČENJE**

**ZDRAVA HRANA
ZDRAVO BIVANJE**

SQ + EQ

NADGRADNJA

IQ

ŠOLANJE

SODELOVALNI TROJČEK +SQ + EQ +IQ

=CELOSTNO IZOBRAŽEVANJE

CELOSTNI NAČIN ŽIVLJENJA

V Elizi delujejo učitelji kot mentorji, otroci kot peersi.

učitelj sodeluje kot mentor

Otrok rabi le to, da ve, da je nekje nekdo, ki mu bo pomagal od tam naprej, kjer on ne zna več – ko je že dal vse od sebe.

Mentor je le neke vrste »svetovalec«, ki kaj doda, pomaga pri stvareh, ki jih otrok še ne more znati..

Mu je le v oporo, ne pa v potuho.

pravi mentor zna vedno improvizirati

*Eliza⁶ zajema SODELOVALNI TROJČEK
-ŠOLANJE (materialni kapital, IQ) in
IZOBRAŽEVANJE kot VZGOJO (EQ in SQ, socialni in duhovni
kapital)*

IN ZDRAVO HRANO V NARAVNEM OKOLJU.

*SAMO PRAVI VZGOJI LAHKO IN SME SLEDITI PRAVO
ŠOLANJE.*

OBRATNO NI MOŽNO.

OBRATNO NE BI SMELO BITI (VEČ) MOŽNO.

---

⁶ pismo dr.I.L.

*Ker pa tega zavedanja še ni, je nastala Eliza.
Kot pogumni odgovor na vsa moja prizadevanja, da se vpelje v
materialistični način poučevanja ČLOVEČNOST, DUŠA,
PREPOSTOST - da se začne s šolo, ki je ZA OTROKE tudi
najljubši in najradostnejši kraj.
Kot podaljšek doma v naravi.*

Šole morajo imeti dušo, ljudje v šoli morajo imeti dušo,
in tudi sama zgradba mora izžarevati to, kar otroci v OŠ najbolj
rabijo: domačnost, preprostost, toplino, naravnost.

*Družba prepoveduje naravnost,
zato da lahko sama še naprej deluje nenaravno.*

*Družba prepoveduje preprostost in preproste rešitve,
zato da lahko še naprej kompliciramo in ne rešujemo,
kar bi s preprostimi rešitvami lahko.*

Primer:

Učitelj mi pove, da odgovarja na vprašanje učencev, zakaj se morajo v šoli učiti stvari, ki jih ne rabijo, da naj pomislijo na »primitivna plemena«, ki znajo preživeti v naravi, oni (beli otroci) pa ne znajo preživeti v naravi.

Ga vprašam: »Torej jih učimo, da znajo »preživeti« v umetnem svetu?«, torej jih navajamo le na umetni svet v kletkah.

Strinjal se je.

»Ali ne bi bilo prav, da bi jih učili, da bi tudi naši otroci znali preživeti v naravi?«

Seveda sva oba začutila, kako smo še močno v vzorcu, ki daje prednost papirjem, teoriji in kako malo odraslih je pripravljenih in zmožnih delovati z ZGLEDOM.

*Večino stvari, kar se sicer dovoljuje,
je »uvajanje novih idej« **v starih pogojih.***

Za Elizo so pomembni pogoji možnosti ustvarjalnosti, ki ima svoj čar tudi v improvizacijah.

Na ustvarjalen, torej nov način se učiti uporabnih stvari in starih modrosti.

Glavna naloga pa je spoznavanje sebe.

Skupno odkrivamo načine, kako se učiti z navdušenjem vsega, kar bi naj znali, oziroma lahko znali, uporabljali.

B

pred nastopom v Elizi

V Elizo bodo vedno vstopali mali in veliki raziskovalci drugačnih poti.

Toda vztrajanje je le za najpogumnejše, za tiste, ki si želimo biti mentorji – peersi elizarji.

Le v teh vlogah prevzemamo vso odgovornost za celostne pogoje, se trudimo premagati udobje starih vzorcev.

ELIZAR

ODNOS=NEGA=POZORNOST=DUŠA=VZGOJA
SODELOVANJE, SAMOSTOJNOST, ODGOVORNOST
PEERS

*Če se kdo odloči za stare čevlje,
naj pri tem vsaj išče najboljšega čevljarja.
Ni vseeno, kam hodi vaš otrok v šolo.
Še za avte bolj skrbimo, kam jih damo, kot za otroke.*

*Sejemo in bodočih sejalcov je vedno več.
Nemogoče je upati na lepšo prihodnost, če ne vidimo novih poti,
ki obvezno vključujejo naš pogum, ki nas pelje naprej.*

NOVE ŠOLE ZA TRETJE TISOČLETJE

*Za pravo VZGOJO ni (trenutno)⁷ odgovoren le starš, v prvi vrsti je prava
vzgoja kot pravo izobraževanje stvar PRAVE ŠOLE.
Le prava šola se trudi, da v prvi vrsti vzgaja in tako pomaga staršu, da
zna doma ustvarjati prave pogoje za naučena znanja v šoli.*

Prava šola tesno sodeluje s starši.

Samo vzgojen otrok je lahko sodelovalen otrok.

---

⁷ dokler se ne naučimo biti odgovorni, ne moremo sprejemati odgovornih odločitev. Zato vsi rabimo brušenje žage – izobraževanje. Šola lahko s pravim izobraževanjem zelo pomaga staršu in otroku.

ELIZA JE
ŠOLA IN KRAJ
ZA OTROKE

AKCIJA KRAJ ZA OTROKE
JE SINONIM ZA ELIZO.
KJER BODO NASTAJALE ŠOLE S TEMELJI CELOSTNEGA IZOBRAŽEVANJA -
(MATERIALNI, SOCIALNI IN DUHOVNI KAPITAL)
IN Z USTREZNO INFRASTRUKTURO, BODO NASTAJALI
KRAJI ZA OTROKE.
VSE ŠOLE NE BODO IMELE TEH POGOJEV,
A SE LAHKO KLJUB TEMU POVSOD ŠE BOLJ POTRUDIMO,
DA BI BILE VSE ŠOLE IN VSI DOMOVI
PRIJAZNEJŠI IN RADOSTNEJŠI.

Če pa imamo le proces šolanja, nimamo temelja izobraževanja, ki je istočasno temelj zdrave družbe.

Brez pravega izobraževanja kot vzgoje smo zgrešili namen učenja in s tem tudi namen življenja.

Ne vzgojeni otroci rabijo nezdravi nadzor in način poučevanja, ki vodi le v slepo poslušnost.

Brez vzgojenega otroka noben dober učitelj ne more sodelovalno učiti. Zato je v Eliza izobraževanje-vzgojanje vključen tudi starš.

Vedno se moramo uprašati, ali lahko stvar, ki jo sicer znamo narediti ali učiti mi odrasli, naredijo ali se učijo OTROCI SAMI med sabo, kot peersi.

Če jih mi učimo, to kar se lahko naučijo sami, jih invalidiziramo in onemogočamo sodelovalno –ustvarjalni proces.

sreča je v druženju, ki vsebuje prava učenja

VZGOJA zajema vse. Je v vsem.

Če jo ločujemo od izobraževanja, smo že v osnovi na napačni poti.

*Če hočemo nagovoriti DUŠO, jo moramo tudi sami negovati.
Če se ne čutimo kot duhovna bitja, šolamo otroke brez duše.
Vsak daje kar ima. Brezdušnim (ponavadi rečemo brezsrčnim)
ljudem pa je pomembna le zunanja storilnost, le poslovna
naravnost, saj samo to poznajo kot dobro.*

*Otroke prisilimo, da so takoj, že v OŠ odrasli, da postanejo
podobni nam.*

*In res, kar pogledjte, kako so hitro resni in samo še v poslovnem
razmišljanju.*

*S tem otrokom odvezamemo otroškost in jih prisilimo v naše
vzorke – ti pa so očitno brez socialno-duhovnega kapitala.*

Le duša se dotakne duše

z nasmehom v Elizo

Osnovna šola/dom je OSNOVA.
Srednje šole dobijo osnovnošolce.
Brez dobre OŠ, tudi ni dobrih poklicnih in srednjih šol.

**RADOSTNA ŠOLA
ALI ŠOLA JAMRANJA IN STOKANJA?**

Ne maramo RADOSTI, ker se ob srečanju z radostjo srečamo z našo ŽALOSTJO. Če srečamo žalostne ali resne ljudi, z njimi simpatiziramo, s srečnimi ne vemo, kaj bi počeli (razen, če smo tudi sami srečni).

Kako lahko spoznam sebe?

V odnosu z drugimi.

Primer: šola belega človeka onesrečuje otroke

Na študijskem obisku na Švedskem so bili mladi afriški študentje.

Na vprašanje njihove mentorice, kaj jim je bilo všeč, so odgovorili, da je Švedska super, da je bogata, a ljudje niso radostni. Zakaj niso radostni?

Povedali so, da so afriški otroci srečni.

»Zakaj pa so vaši otroci srečni, tukaj pa ne?« je vprašala mentorica.

Afriški študent je takoj odgovoril: »Naši otroci ne hodijo v šolo. Vaše šole otroke onesrečujejo.«

*Če v šoli mislimo na rezultate (ocene, točke), smo vedno v
prihodnosti. Ni nas tukaj in sedaj.*

Ne čutimo se, ne slišimo se, ne SPOZNAMO se.

Postajamo kot predmeti.

Primer:

*Ravnateljica srednje šole mi je rekla :«Veste,
mi smo res nasilni, ker hočemo nenasilje.»*

*Radi se izogibamo odnosom, ker smo tam najbolj ranljivi in
najmanj podkovani v ravnanju drug z drugim.*

Bojimo se prizadetosti.

*Skrijemo se za »strokovnost«, ki v šoli vodi le v poslovnost, kar
pa je pri delu z otroki nesprejemljivo.*

v stiku z največjo učiteljico - naravo

Ko govorimo o učenju v naravnem okolju-
kaj to pomeni? Z otroki delati na vrtu, na njivi, v sadovnjaku?
Torej si predstavljate učiti z zgledom?

NAPETO
OPAZOVANJE
MOJSTRA
FIZIKALNIH
POSKUSOV

Ali si kot učitelj-mentor predstavljamo, da z njimi pometamo,
brišemo tla, sami pomijemo posodo.

Si predstavljamo, da sodelovanje učimo tako, da sami

sodelujemo.

Da pogovor učimo tako, da se sami znamo med sabo pogovarjati.
Ali vse to, kar otroke učimo, tudi sami uporabljamo?

E –

**ŠPORT,
TELOVADBA**

L –

IGRE

I –

FIZIČNA DELA

Z –

UMSKA DELA

A –

**ASISTENT, PEERS
SAMOSTOJNO UČENJE**

R –

RAZISKOVANJE

učiteljica, ki poleg mnogih drugih spretnosti obvlada tudi motor

E – ŠPORT, TELOVADBA

Kot naravna bitja se lahko največ učimo v naravnem okolju – na **NARAVEN NAČIN**. So učenja, ki nam jih tako velikodušno ponuja največja učiteljica – **NARAVA**. Uporabimo to danost, če želimo, da bodo otroci po naravni poti spoznavali sebe.

KAKO?

v naravi smo lahko najbolj sproščeni

Poiščimo preproste rešitve v naravnih okoljih. Že arhitektura sama naj bo odraz našega prepričanja, da so šole kot del naravnega življenja lahko le v naravi.

Ne moremo se več učiti o sebi in o naravi le iz zvezkov in knjig v umetnih okoljih.

V Sloveniji imamo ogromno možnosti, da postopoma uvajamo zelene oazice, potrebno je le, da dovolimo drugačne normative za gradnjo takšnih objektov.

najprej ogrevanje, nato igra

priljubljeno igranje nogometa v improviziranih pogojih

ZGODB NI NIKOLI PREVEČ

ZGODBE ZA OTROKE, za velike in male

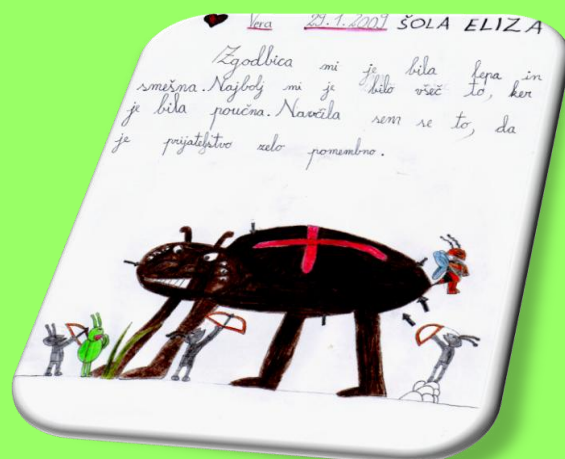

Nara v Elizi napeto pripoveduje njegovo pravljico o Gidu

Nara Petrovič je pravljico pripovedoval tako doživeto, da se mi je zdelo, da je sam postal eden izmed pravljичnih likov. Prepletanje pravljice in globoke modrosti je obogatilo prijetno poslušanje in koristno učenje.

»Ne išči tega, kar že imaš.« Ne iščimo prijateljstva, saj je že v nas. Ne iščimo ljubezni, saj je že v nas. Kako čudovito sporočilo, kako prepotrebna hrana za vse otroke, male in velike.

To lahko prenesemo na vse ostale vrednote, ki jih kot zaklade iščemo zunaj sebe. Vse je že v nas. Le spomniti se moramo tega

Verina slikovna Pravljica o Gidu

Pripovedovanje zgodb stke poseben odnos med pripovedovalcem in poslušalcem.

Na nek poseben način poslušamo o nas samih in vstopamo v igre vlog, ki razplamtijo domišljijo in nas na igriiv način ponesejo v svet, ki mu je neomejena domišljija glavno orodje. Pozabimo na vsakdanjik in se zamaknjeno predamo glasu pripovedovalca.

Ne da bi se zavedali, odkrivamo nove možnosti učenja, spoznavamo drugačna čutenja, najdemo nove prijatelje, ki jih lahko popeljemo v naše skrite kotičke.

Vera je narisala Danijelo, ki je z nami prav igrivo žonglirala in prinesla v otroški svet na videz preprosto igro in mehko.

Eliza je zgodba za življenje

*Zgodbe so hrana za našo osebno življenjsko zgodbo.
Če si v mladosti ne vzamemo časa za zgodbe, nas tudi v starosti
ne bosta prevzela mir in zatopljenost v besedni strugi zgodbe.
Zgodbe v mladosti oblikujejo naš občutek za zgodbe v starosti.*

peersovstvo na štrudelčkih

Vsi smo tako obsedeni s hitenjem, da je čas, ki si ga vzamemo za doživeto pripovedovanje, pravi balzam za dušo. Biti počasen, biti v zgodbi sami, to je čar sedanjosti, to je življenje samo.

*Na drugem mestu najpogosteje prepevanih pesmi
je Kekčeva pesem.*

*Kdor vesele pesmi poje,
gre po svetu lahkih nog,
če mu kdo nastavi zanko,
ga užene v kozji rog.*

*Jaz pa pojdem in zasejem dobro voljo pri ljudeh,
v eni roki nosim sonce, v drugi zlati smeh.*

*Bistri potok, hitri veter, bele zvezde vrh gora,
grede z mano tja do konca tega širnega sveta.*

I – FIZIČNA DELA

Med prepisovanjem dveletnih zapiskov se mi je zgodilo to, kar večino piscev zelo osreči – nevede sem izbrisala celo poglavje o fizičnem delu.

Ni naključij.

Tudi v praksi večina staršev ne vključuje otroke v samoumevna vsakdanja opravila.

Toliko je učenj, ki so starosti primerna in pomenijo sodelovanje starša in otroka pri najbolj praktični pripravi za učenje.

Ker pa to zahteva napor starša, ki bi se moral z otrokom ukvarjati, odrasli raje naredimo vse sami...

UMSKA DELA
(UTRJEVANJE, PONAVLJANJE, STARO UČENJE),

IGRA IN UČENJE MATEMATIKE

A- PEERS

A- ASISTENT, PEERS

- A-asistent 1- tika taka
- A-asistent 2- mimi
- A-asistent 3- pomivanje tal
- A-asistent 4- pomivanje posode
- A-asistent 5- krompirček
- A-asistent 6- piksica, žabonpik
- A-asistent 7 – mozaik modrosti
- A- PEERS 1- vrstniška igra
- A- PEERS 2- učitelj drugemu

Učenje peersovstva
med malimi in velikimi

Kadar je prisotno PRIMERJANJE, se otrok ne more razcveteti. Snažilka je enakovredna učiteljici, seveda nista enaki, toda vsaka zase je NEPRIMERLJIVO DRUGAČNA.

Če pa ju začnemo primerjati (jaz sem več kot ti, ali ti si manj kot jaz, smo le v neljubečem ego vrednotenju), ni več niti **PRIJAZNOSTI**.

Hierarhije ustvarjajo **OŠABNOSTI** in tako pozabljamo, da se razlikujemo le po sposobnostih. Če se izražam v svoji sposobnosti kot učitelj, mar sem zato kaj več vredna kot snažilka, ki se izraža v njeni sposobnosti, ko čisti, oziroma ustvarja red (prepogosto pa dela to, kar lahko otroci sami naredijo).

samo izvajanje koristnega dela nam omogoči lastno izkušnjo občutka koristnosti

PEERS, VRSTNIŠKO UČENJE

Če smo res zadovoljni in radostni, lahko ocenimo tudi po tem, če znamo biti **HVALEŽNI**, za življenje, za učenje, če se znamo čuditi vsemu, če nas preveva **SPOŠTOVANJE** do narave. Kot peersi imamo enkratno priložnost učenja solidarnosti, sodelovanja in sočutenja.

Peers pomeni vrstniško učenje, sodelovanje drug z drugim, čutenje z drugimi.

R-RAZISKOVANJE, NOVO UČENJE

Za fazo raziskovanja je izredno pomembna samoiniciativnost. Ko otrok sam predlaga nekaj, ne da bi ga kdo usmerjal, ga kdo priganjal.

Spontani trenutki, ko otrok začuti, da naredi nekaj kar ga osrečuje, v čemer uživa, nastanejo lahko le v pogojih, kjer vlada vzdušje slišnosti, torej sprejetosti.

Kadar je otrok srečen, ni nasilen, želi sodelovati, ničesar ne želi uničiti, nikogar ne želi prizadeti.

Ustvariti vzdušje, kjer se otrok ne boji biti iskren, kjer se ne boji biti prizadet, kjer ne vlada nezdrava tekmovalnost in ego vrednotenje – šele v takšnih pogojih je možnost, da se znebimo ego iluzij in odkrijemo prave potenciale.

Ali ste opazovali koga, ki počne nekaj, kar ima resnično rad?
Sijaj na obrazu, sreča, zamaknjenost.
Ko delamo tisto, kar res radi delamo, spoznamo srečo.

USTVARJANJE FIŽOLOVE PRAVLJICE

Lepota je v TIŠINI.

V tišini se rojeva sodelovanje.

Raziskovanje je začetek ustvarjalnosti, torej tudi začetek
prave inteligentnosti.

Brez samospoznavanja in samoizražanja ni prave
ustvarjalnosti.

Ko smo v stanju, ko misli utihnejo, se lahko zatopimo v
ustvarjanje. Čas se »ustavi« in vsako delo v takšnem stanju
se spremeni v igrivo razpoloženje.

Fižol, korenje in soustvarjalce lahko prav začutim

le v tišini.

Kot raziskovalci se učimo, kako najti čim bolj zanimiv način učenja tega, kar se želimo naučiti, spoznavati, raziskati.

Brez prave ustvarjalnosti ni prave radosti.

Novo zahteva pogum, ker je to vedno tudi korak v neznano.
Če bi bilo znano, ni nič novega, ni prisotna prava ustvarjalnost.

V polje novega učenja vstopamo, ko ne posnemamo, ko sami raziskujemo in, če smo v skupini, v sodelovanju z drugimi
IZRAŽAMO SEBE.

Spodaj je primer odgovorov otrok na vprašanje:

»Kaj rabi nogometaš za igro in kaj rabi učenec za samostojno učenje?«

Kaj rabi **NOGOMETAŠ** za igro

- da je zdravo hrano
- da redno telovadi, trenira
- da upošteva **PRAVILA IGRE**
- da ima igrišče
- sam ne more igrati
- rabi **SKUPINO**

-
POTREBNO JE SODELOVANJE

Kaj rabi **UČENEC** za **UČENJE**

- zvezke, knjige, potrebščine
- pogoji, prostor, **MIR**
- je lahko **SAM** (**SAM-OSTOJNOST**)
- (izjema otrok, ki še ne zna brati in pisati)

»domača tržnica« kot zunanja učilnica

Pravo učenje vključuje RADOST, NAVDUŠENJE, sposobnost jasnega razmišljanja. Tega pa ne čutimo, če živimo v vzdušju nezdravega primerjanja, tekmovanja, ki povzročajo nezdravo zavist, strah in vodijo le v neljubeče odnose.

Vsi smo navajeni videti v učenju pomnjenje podatkov (tradicija) in pridobivanje dogovorjenih priznanj (ocen, točk, diplom). Ne učimo se, KAKO se učiti (to kar si tudi sami želimo), ampak smo navajeni (tradicija, NAVADA), da se le učimo, kar nam predpišejo drugi (KAJ).

Stalno smo v nevarnosti, da zapademo v ego stanje, če želimo biti »dobri starši«, ki jim je pomembno, kakšno mnenje imajo drugi o nas, o našem otroku, ki mora dokazati, da je sposoben, to pa »lahko doseže z dobrimi ocenami« (REZULTAT!!!). Kakšna zabloda, saj se odnosov, ki so temelj pravega izobraževanja ne da ocenjevati, ampak se jih ZAČUTI.

Naloga pravega učitelja – mentorja ni, da klasično ocenjuje otrokove naučene podatke, ampak da otroka nauči, kako se sam uči in da se zna tudi sam samoovrednotiti v smislu, če je dal vse od sebe. Kriminalen je način, da ocenjujemo in imamo učne načrte, kot da so vsi otroci nadarjeni za vse predmete...

Kako je pri vsem védenju to še vedno možno?!

Ves čas se lahko spremlja napredek; otrok in starš rabita povratno informacijo, toda »ocena« ne sme biti glavna

motivacija.

Ocen ne rabimo.

Le način samovrednotenja, ki da vsem dober občutek.

*Kateri učitelj je pravi,
tisti, ki ves čas daje odgovore,
ali tisti, ki postavlja (prava) vprašanja?*

*Kaj je pomembnejše,
da te en (pravi) učitelj navduši za vso učenje,
ali da imaš strokovnjake,
ki te mogoče navdušijo le za eno stvar?*

ko je delo način ustvarjanja

Da bi ostali sveži, polni energije, bi morali znati odlagati vse, kar je staro, kar diši po nepotrebnih tradicijah in nam ne dovoli, da bi se učili v polju negotovosti, ustvarjalnosti, kjer nastaja novo in smo soustvarjalci tega.

Ena izmed takšnih tradicij, ki večini ne omogoča, da bi videli lastno odgovornost je ravno področje šolstva.

Tako smo navajeni, da otrok mora iti v šolo, da so tam učitelji, ki so že zato, ker so tam, dovolj dobri, da delajo v dobro otroka.

Tukaj je problem, ker se ravno zaradi navade, da je to najobčutljivejše področje prepuščeno stroki, ki se čuti užaljeno, če se vključujejo zunanji pobudniki, (ki niso zaposleni v sistemu), da bi uvideli, da bi moral imeti glavno vlogo pri izbiri šole in učitelja, starš. To je za večino še nepredstavljivo.

Kot da se bodo zamerili komu, češ da s tem že preveč kritizirajo sistem (kjer je ogromno dobrih učiteljev, še zdaleč pa ne vsi, mogoče jih več kot polovico le opravlja svojo službo – a brez nasmeha.

Če sem starš, bi morala vedeti, če učitelj mojega otroka sprejema, če sta »kompatibilna«, če je učitelj prijazen, če je ta oseba nekdo, ki mu je poučevanje več kot le služba (idealno bi bilo, če bi učitelj opravljal svoje delo - mentorstvo kot poslanstvo).

Tradicija (torej stari miselni vzorci) nas ovira, da bi k izobraževanju naših otrok pristopali sveže, neobremenjeno, da se ne bi počutili krive, če zahtevamo za otroke najboljše.

Toliko znanja imamo, da se nam vsem strašno mudi dati to znanje otrokom – in sicer vse, kar znamo. Pri tem pa

*spregledamo potrebe otrok. To kar otroci rabijo danes, ni
(samo) to, kar mi znamo.*

*Če učitelju uspe, da otrok ohrani radovedno zavest, bo njun
odnos kot njiva, za katero veš, da bo ob pravem času
pripravljena na semena.*

*Pravo izobraževanje gre v smeri odkrivanja globljih odnosov do
sebe, do drugih, do narave, do ožjega in širšega okolja.*

*V šoli se učimo uravnotežanja – je čas za igro, je čas za učenje,
tako rečemo temu, da imamo vsakodnevne izbire med Radostno
šolo in Šolo jamranja in stokanja. Ne moremo se ves čas
zabavati, zato so trenutki, ko se smejimo in so trenutki, ko smo
(lahko) resni.*

kar nekaj sosedov smo razveselili kot pisane maškare

Radostni in živi smo lahko le v tem trenutku. Če torej želimo RADOSTNO šolo, so potrebni pogoji, da smo lahko prisotni V TEM TRENUTKU. Da delamo to, kar je potrebno DANES.

Ne vemo več kaj je radost, ker ne vemo več, kako se UMIRITI, kako se začutiti.

Če se ne čutimo, se ne slišimo. Prav tako ne slišimo in ne čutimo naših otrok.

Da bi lahko bili v življenju radostni, se moramo že v šoli učiti prepoznavati to, kar radi delamo. Mar ni največji blagoslov, ko odkrijemo nekaj, kar z vsem srcem radi delamo in da od tega tudi živimo. Imeti rad to kar delaš, nam vliva občutek

koristnosti, samoizpolnjenosti in nam daje žar človeškega dostojanstva.

Najbolj otroci rabijo Mavrično Elizo.

Eliza se ukvarja s celostno inteligentnostjo in mavričnimi otroki in ponuja dragocene rešitve, ki so takoj nujno potrebne kot praktični vzorec.

Z različnimi Eliza otočki bi pomagali vedno večjemu številu otrok, ki se upira nezdravi psihologiji zunanjega nadzora doma in v šoli in jih običajno opišemo kot hiperaktivne, s sindromom pomanjkanja pozornosti, avtistične...

Vsi pa so mavrični otroci, ki rabijo Eliza pogoje, v katerih bi se lahko razcveteli. Za nekatere je nujno potrebno zgraditi internatne šole v naravi.

Ali hočemo pametne otroke brez čutenja, ali hočemo modre, sočutne otroke, ki pa rabijo za nego teh vrednot drugačne

pogoje.

Samo ti dve IZBIRI imamo.

*OTROCI, ŠE POSEBEJ MAVRIČNI (ŽIVAHNA MAVRICA,
ZVEDAVA, PASIVNA, UMIRJENA, PISANA, NEMIRNA,
DRUGAČNA MAVRICA), ki jih je vedno več, NUJNO RABIJO
ELIZO.*

Skupno moramo najti poti pravega sodelovanja.

*Čudenje, navdušenje, radost lahko spoznamo le z doživljanjem,
opisati se to ne da.*

Kar naredimo za otroke, naredimo tudi zase, za nas odrasle.

Kar dajemo danes našim otrokom, to nam bodo že jutri vračali.

In to nam že vračajo. Pa tega nočemo videti.

*Ker ne čutimo, ne vidimo in ne razumemo. Brez razumevanja ne
moremo priti do pravih rešitev.*

otroci so si izmislili nove igre

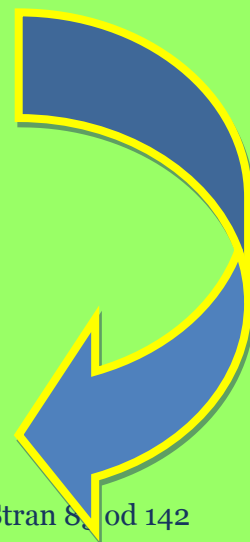
③

PREDLOGI IZPELJAVE VIZIJE

*IMETI VIZIJO pomeni
VIDETI PROBLEME in
VIDETI REŠITVE*

PRILOGA 1: PREDAVANJE

NOVE POTI v SODELOVALNI TROJČEK

ELIZA VIZIJA ZDRAVE DRUŽBE JE

VIZIJA SODELOVALNEGA TROJČKA

VIZIJA
TEMELJNEGA
SLOVENSKEGA
IZOBRAŽEVANJA

ZABLESTETI - VODENJE

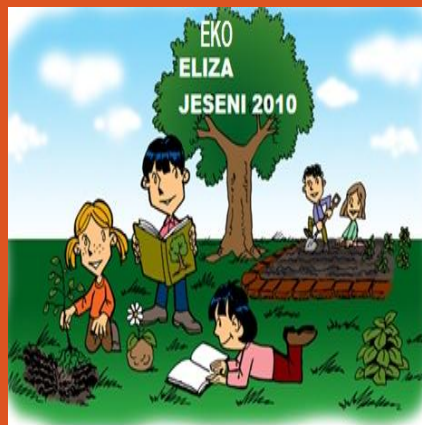
- PROCES ŠOLANJA

ALI

ALI

ZACVETETI - SODELOVANJE

Pravzaprav ni novih poti. To je le besedna igra.

So le »neprave« in prave poti, ki so prave le, če so povezane z ljubeznijo. Rabimo tudi znanje, znanost, a če smo le v glavi, nismo ljubeči, naša dejanja ne morejo biti ljubeča.

A se tega ne zavedamo.

Vedno so bile prave poti tiste, ko so pravi raziskovalci življenja z ljubeznijo in pogumom sledili intuiciji in iskali in našli rešitve. Tako je nastalo nekaj »novega«. Ti ljudje niso posnemali drugih, le učili so se od tistih, ki so pred njimi ravno tako samostojno raziskovali. Sledili so svoji intuiciji, svoji modrosti in v praksi izvajali to, kar so odkrivali.

Včasih so bili to redki posamezniki, danes v 3.tisočletju je ta možnost odprta za vse.

Ni več potrebno slediti nobeni »avtoriteti« – kajti to moč, ki smo jo včasih častili v drugih, je tudi v nas.

Vsi smo se rodili z možnostjo ustvarjanja, ki je dana vsem. Le da tega večina še ni vedela in smo to moč pripisovali drugim.

Ta moč je v nas, v vsakem človeku –
in od tega vedenja naprej se lahko začnejo
uresničevati naše najdrznejše sanje..

VSE, KAR RABIMO, IMAMO V SEBI, VSAK OD NAS.

**SAMO PREVZETI MORAMO ODGOVORNOST ZA SVOJA
ŽIVLJENJA..**

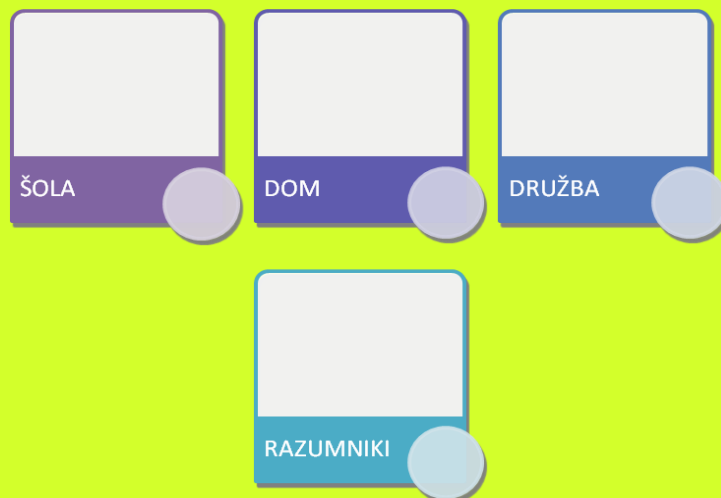
**»ODKAR OBSTAJAJO LJUDJE,
JE ČLOVEK ČUTIL PREMALO RADOSTI.
SAMO TO JE, MOJI BRATJE,
NAŠ ORIGINALNI GREH.
(ZARATUSTRA, ?2.tisočl.pr.n.št)**

Sistem odslíkava stanje naše zavesti in ima isti naèin delovanja kot ga najdemo v primarni družini:

NEODGOVORNOST	NESAMOSTOJNOST	SLEPA POSLUŠNOST
nihèe ni za nič odgovoren -v smislu posledic	naredi se le to, kar odredijo »zgoraj«	v nič se ne sme podvomiti, pomembna je le èrka zakona

STARI ODNOSI –LOČENOST, NI SODELOVANJA

V starih odnosih krivimo druge za naše nezadovoljstvo. Govoriti, da je le starš odgovoren za dobro vzgojo, pomeni, da smo prezrli nalogo celostne šole (ki je še nimamo), kjer je vključena vzgoja v izobraževanje.

Šola trdi, da ima le nalogo izobraževanja, čeprav v Zakonu o šolstvu jasno piše, da je njena naloga tudi celostna vzgoja.

Ker pa tega nihče ne počne, smo se navadili na škodljivi proces šolanja.

Staršev pa se do sedaj ni učilo, kako vzgajati in kako se učiti – torej smo vsi soodgovorni za nastalo situacijo.

Šole morajo začeti prevzemati vzgojo otrok in izobraževanje staršev, seveda na temelju sodelovalnega trojčka.

Starši pa bi naj z veseljem sprejeli ponujeno sodelovalno izobraževanje s strani SODELOVALNE ŠOLE.

Brez obojestranskega (učiteljev in staršev) sodelovanja in izobraževanja smo v starih vzorcih.

Otroci so kot semena rož. Vsako seme je že popolno.

Vsi to vemo, toda delamo drugače. Zakaj? Ker nas je strah, ker ne dojemamo, da smo neumrljive duše in se istovetimo z razumom, egom in njegovimi iluzijami.

Pozabljam NARAVNI RED LJUBEZNI in se premetavamo v povračilnih lekcijah.

Odkar je razširjena sodobna družina dobila družinske člane kot so tv, pc so otroci nemirni, prenapeti. E-varuška jim daje smeti direktno v dušo.

**Vse odraža stanje naših MISLI.
Naši domovi odražajo stanje naših misli,
naše šole odražajo stanje naših misli,
naša družba odraža stanje misli,
ki smo se jih naučili doma in v šoli.**

MI VSI ustvarjamo našo družbo, naš sistem.

GLAVNI DRUŽINSKI ČLAN

JE TELEVIZIJA.

Skoraj vsi smo spustili v naše domove DROGO (zlorabo tv, pc, telefonov.-zato smo ZADROGIRANI.) tako imamo RAZŠIRJENE DRUŽINE z novimi, TEHNIČNIMI ČLANI, ki bolj vplivajo na otroke, kot vemo in si upamo priznati.

Naravni red harmonije je dokončno porušen.

Dokler nismo ljubeči, smo NASILNI.

Nasilje ima toliko družbeno sprejemljivih obrazov, da se zavedamo le par procentov nasilja.

Vsako nasilje je jemanje MOČI = ENERGIJE drugemu, dolgoročno tudi nam samim. (Neposlušanje drugega, ki si je vzel čas za nas, mi pa ga ignoriramo, je nasilje. Nasilje je nad otroško psiho, če mu dovolimo gledati (brez izbire) televizijo, nasilje je nad otroškim organizmom, če otroku ne dajemo vitalne hrane.)

Tako je nujno, da si brusimo žago in poskušamo prepoznati nasilja, ki so v nas.

Otroci nimajo energije, ker živijo v smeteh, obdani so s smetmi, napolnjujemo jih s smetmi. Smeti jemljejo energijo.

Da smo polni smeti, se vidi tudi po smeteh v našem okolju (po 17. aprilu letos se je stanje samo začasno izboljšalo).

Pomagajmo otrokom, da se spraznijo smeti, da bodo spet dovzetni za lepoto. Lepota in sodelovanje dajeta energijo.

V našem umetnem svetu (kdor ne izpolnjuje sodelovalnega trojčka, je obdan vsaj z eno vrsto smeti) je tako razširjena navada, da so otroci postali KRALJI, PRINCI, ki dirigirajo staršem in celi družini že v tako rosni mladosti, da je za zasedanje prestola dovolj, da so sneli plenice...Kaj pa tiči v ozadju teh navideznih kraljevin. Običajno je tukaj MATI PRINCESKA in OČE DELOHOLIK. Princeska ima nos za to, da vedno dobi nekoga, ki izpolnjuje njene materialne želje in želje otrok. Princeska je navzven čustvena, rada ima stik z ljudmi, toda sebe in svojih otrok pa ne čuti. Zato niti ne čuti resničnih potreb svojih otrok, ne vidi jih. Ne ona ne njeni otroci ne poznajo ZDRAVE MATERIALNE PRIKRAJŠANOSTI, zato večino stvari jemljejo samoumevno. Kot je to, da vedno nekdo poskrbi za njih.

Ker otroci princeske in deloholika ne dobijo PRAVE POZORNOSTI, razvijejo različne SIMBOLNE GOVORICE. Tretji otrok je ponavadi tisti, ki je najbolj glasen, ki najbolj kriči po pozornosti in po občutku

sprejetosti. Tako imajo otroci v teh družinah dva čustvena invalida, dva čustveno odsotna človeka, ki imata za sabo podobne izkušnje.

Tudi njihuni starši so bili le fizično in materialno prisotni..

Tako se zgodba ponavlja iz roda v rod...

Ugotovila sem, da je izredno pomembno, da bi se najprej mati princeska naučila zdrave prikrajšanosti, kajti šele potem bi bila sposobna zdravo prikrajšati male otroke – ki kričijo po takšnih mejah – npr. NIČ TV, NIČ RAČUNALNIKA, SAMO ZDRAVO HRANO.. Če slišijo za te »rešitve«, pa boste hitro videli, da je večina teh staršev o tem poučena, niso pa pripravljene kaj res spremeniti.

Zato se otroci še naprej upirajo.

Toda nihče v družini noče zapustiti svojega kraljevskega položaja. Niti mati princeska, niti otrok, ki prezgodaj zaseda prestol. In ker so vsi nezadovoljni, se poskušajo osrečiti z še več smetmi, še več igračami, še več nezdrave hrane, še manj pravega gibanja.

In potem se čudimo množičnemu porastu hiperaktivnosti, motenj pozornosti, agresivnosti, nezainteresiranosti...

Porušen je naravni red harmonije, ki se ga vzpostaviti seveda tako, da se otroka da na njegovo mesto in se mu z zdravimi mejami omogoči, da začuti »pikrajšanost« v smislu odvzema televizije, računalnika in nezdrave hrane. Šele tako začuti, da je komu mar. Če mu starši vse dovolijo, vse kupijo, otrok ve, da ga pravzaprav nimajo zares radi.

Ko otroku začneš postavljati meje, se moraš ukvarjati z njim in to je otroku všeč.

Poskusite, pa boste videli.

Toda otroci ne dobijo ne doma ne v šoli prave pozornosti, niti jih ne učimo sodelovanja.

Zakaj?
Ker tega tudi mi odrasli ne znamo.

Gimnazijka mi je pripovedovala, da učitelji nočejo, da bi otroci sodelovali, si pomagali, prav silijo jih k brezčutnosti..Pomembne so le ocene, otroci se počutijo kot predmeti.

Kako naj bodo srčni, če tega ne gojimo nikjer. Otrok, ki odrašča v miselnosti pohlepnega uma, je prisiljen biti ego orientiran in počasi zgublja občutek za druge.

ZAKON NE DOLOČA, KAJ JE PRAV, AMPAK KAJ JE ZAKONITO

(»prevedeno«: stari zakoni ne določajo, kaj je prav, niti kaj je zdravo).

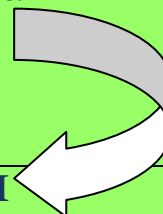
Napisati moramo nove zakone, ki bodo delovali v korist otroka, narave, človeka, ne za zaščito korporacij).

Čestitam vsem staršem, ki so dovolj ozaveščeni, da se ne pustijo prepričati vedno močnejšim lobijem, ki so v ozadju raznih dobronamernih nenaravnih posegov v nemočna otroška (človeška) telesa.

Primera starih oblik: cepljenje, infibulacija pomenita poškodovanje na fizični ravni.

Šolanje, brez celostnega izobraževanja povzroča poškodovanje na mentalni in duševni ravni.

Poučevanje ni stvar znanosti, ampak je umetnost.
Prav umetnost ima vedno korenine v srcu.

STARI ODNOSI	NOVI ODNOSI
TEKMOVANJE: PRIMERJANJE	SODELOVANJE
DELATI	USTVARJATI
UČITI SE	SAMOST.RAZISKOVATI
ŠOLSKA VEŠČINA	ŽIVLJENJSKA VEŠČINA
OCENJEVANJE	SAMOVREDNOTENJE
VODENJE	SAMOST. IN ODGOVORNOST
ZNANJE	MODROST

Po celem planetu se gremo svetovno najbolj razširjeno igro:

DAJ TI POSKRBI ZAME! VODI ME.

TI si odgovoren za mojo srečo.

Tako meni ni potrebno biti odgovorna, niti mi ni potrebno razmišljati, pustim se voditi...

Dovoljujemo, da drugi upravljajo z našimi življenji, našimi usodami, mi pa lahko igramo vlogo ŽRTVE, ker je to navidezno najlažja vloga, a nas oropa naše moči.

O tem se pogovarjamo, a ne dotakne se duš, le mentala.
Duša je skrita za gorami smeti, ki jih naš ego rabi za svoje spektakle
Dokler dovoljujemo drugim, da samo oni skrbijo za naše življenje, to
pomeni, da drugim dajemo našo moč, našo energijo – smo torej
»nemočni« in se lahko počutimo kot žrtve.

Večino energije porabimo za nebistveno, kdor je sposoben razlikovati med
bistvenim in nebistvenim, je že na pravi poti .

Trenutno je vsepovsod možno le nasilje. Če hočemo izgraditi svet miru,
moramo v domove in šole uvajati **SODELOVALNI TROJČEK:**
VZGOJO, USTVARJALNO DELO IN SAMOSTOJNO UČENJE – VSE KOT
NAČIN ŽIVLJENJA.

KDO SEM JAZ?

V svojem bistvu smo čista zavest, čista radost.

Kadar se zavedamo sebe, smo radostni.

Zato je ime šole Radostna šola Eliza, kjer je najpomembnejši
predmet JAZ SEM.

Če se ne zavedamo, kdo smo, iščemo množice, da se skrivamo.

V množici se počutimo varne.

DUŠA DRUŽINE, DRUŽBE, NARODA

Ne gre za to, da ne bi imeli dovolj dobrih idej – imamo pa še premalo dobrih praks.

Rabimo ljudi, ki udejanjajo kar so dojeli, ko so brusili žago in postali intuitivno vodeni.

Poskrbimo lahko, da bomo kot narod začutili našo DUŠO, izgrajujemo lahko otočke, kraje za otroke, kjer bo vsak lahko začutil ljubezen in bodo otroci odraščali v energiji sprejemanja in ljubeče ustvarjalnosti.

Otroci kričijo po drugačnem domu in drugačni šoli, ki je lahko le način življenja. Ne dovolijo nam, da bi jih učili drugače, kot živimo. Upirajo se nam na vse načine, ker nas naravno ljubijo, ker je njihova povezanost z njihovim Izvorom še močnejša od naše.

Da bi se MI temu izognili, jim nalepimo vse možne nalepke (hiperaktivni, avtistični, ...skratka moteči, neprilagojeni), v bistvu pa nas samo opozarjajo na naše probleme.

Vsak otrok, vsak človek se rodi popoln, rabi le pogoje za razcvet..

Imamo priložnost, da se začnemo poglobljati v pomen dojemanja duše družine, ki nam bo odprla senzibilnost za dušo naroda, katerega del smo vsi in vsi smo povezani.

Ko smo v neki situaciji, imamo IZBIRO, kako se odzovemo. Lahko si rečemo:«Joj, groza, želim, da bi imel moj otrok najboljšo šolo, a je še ni nikjer!«

Zaradi tega smo lahko zagrenjeni, lahko se počutimo kot večina, ki si reče, saj se ne da nič spremeniti.

Toda danes imamo vsi možnost, da skupaj ustvarimo nekaj dobrega za vse, ne le za otroke..

Dobra šola je odraz dobrih ljudi, ne (samo) dobrih idej, načrtov, ki tudi morajo biti, a nobena ideja ne živi brez udejanjanja LJUDI Z DUŠO.

Vsak je del duhovnega polja projekta dobre šole. Vsak vnaša svojo energijo, ki projekt nosi, dviguje, ali pa mu podpore ne daje, če smo preveč v egu.

S tem, ko pomagamo soustvarjati pogoje za pravo šolo, ki je kraj za otroke, izgrajujemo v sodelovalnem procesu tudi sebe.

Če ne hranimo DUŠE, ni nav-DUŠE-nja.

Vleče nas k smetem, k negativnemu.

Otroci so nemirni in bi stalno radi nekaj »novega«, drugega.

Vsega se naveličajo, ni vztrajnosti.

Če so preveč izpostavljeni smetem, so prenapeti,
a jih vleče v znano – v smeti.

IZBIRA

3.TISOČLETJE	STARO TISOČLETJE
3.STOPNIČKA	1/2 STOPNIČKA
Sodelovanje Ustvarjanje RADOST	VODENJE RESNOST NESODELOVANJE
4.STOPNIČKA	
NOTRANJA MOTIVACIJA	ZUNANJA MOTIVACIJA

Nekaj novega lahko nastane z novim, svežim umom.

Torej je treba stopiti v NEZNANO, kajti ZNANO je STARO.

Dokler iščemo rešitve in se oprijemamo znanih modelov⁸, kar pomeni neustvarjalno posnemanje, ne najdemo resnične rešitve. Do novega znanja nam pomaga le INTUICIJA, ki jo imajo vsi pravi, zavedajoči se srčniki. Dostop do tega znanja imamo vsi.

Nobena druga pot ne prinese notranjih sprememb kot le ta, da mi sami dojamemo problem – z zavedanjem, da imamo rešitve v sebi – ne izven sebe.

Ko delujemo intuitivno, nikogar ne posnemamo (se pa od vsakogar učimo), nikomur ne sledimo, a postajamo drugim sodelavci. Iskati odgovore v sebi, pa pomeni »napor«, saj intuitivni odgovori rabijo POTRPEŽLJIVOST. Rabijo tišino, da se izrazijo – in še to le osebi, ki res zaupa sebi in tako posledično tudi drugim.

Le intuitivno delujoči bodo najboljše dojeli model Eliza, ki nudi polje skupnega ustvarjanja-sodelovanja, ki je možno le, če vsak vključeni

⁸ to pa ne pomeni, da se ne učimo od drugih

deluje iz prevzemanja odgovornosti za svoje življenje, s tem, da išče odgovore in rešitve v sebi.

TEMELJ ZDRAVE DRUŽBE SODELOVALNI TROJČEK

**ČE HOČEMO SODELOVALNE OTROKE,
MORAMO SAMI ZNATI SODELOVATI**

TEMELJ ZA VSE SKUPINE

ŠOLANJE/IZOBRAŽEVANJE + **VZGOJA+OZAVEŠČANJE**

IQ + EQ + SQ

**kot način ŽIVLJENJA -zdravega bivanja (v naravnem okolju),
z zdravo hrano in z zdravimi odnosi**

Večina nas pozna le izkušnjo s KRAJEM ZA ODRASLE, kajti to pomeni delo z umom, z glavo, z nadzorom.

Omogoča POSLOVNI ODNOS.

KRAJ ZA OTROKE je intuitivno delo, delo s čustvi, občutki, odnosi, igrivostjo, ustvarjalnostjo, samostojnostjo.

ZAJEMA CELEGA ČLOVEKA.

OMOGOČA SODELOVANJE.

Pravega sodelovanja ne najdemo v poslovnih odnosih.

ELIZA je ŠOLA in KRAJ ZA OTROKE, kjer se ustvarjajo pogoji za SODELOVALNI TROJČEK: sodelovalno intuitivno učenje, prožno vzgojo, ustvarjalno delo in ljubeče odnose v ZDRAVEM OKOLJU, z ZDRAVO HRANO.

STARI MODELI		NOVI MODELI
IQ		IQ+SQ+EQ SODELOVALNI TROJČEK
Klasična šola, veliki razredi		Šolanja na domu, male skupine INDIVIDUALNI PRISTOP
Le način šolanja		Celostna šola, SODELOVALNI TROJČEK intuitivno učenje
Umetna okolja		Naravna okolja Zdrava hrana Zdravo bivanje
Klasični učitelj vodja		Mentor sodelavec
		ZGLED
TEORIJA		NAČIN ŽIVLJENJA

<p>NOVI ODNOSI</p> <p>USTVARJATI</p> <p>SAMOST.RAZISKOVATI</p> <p>ŽIVLJENJSKA VEŠČINA</p> <p>SAMOVREDNOTENJE</p> <p>SODELOVANJE</p> <p>SAMOST. IN ODGOVORNOST</p> <p>MODROST</p>
--

Več pravega znanja vodi v SOČUTJE, ne v nepotrebno bolečino.
Pravo sočutje vodi v delovanje. 3.tisočletje je čas dejanj.

Le dejanja so prava duhovnost.
Vsi imamo dovolj znanja,
toda samo vedeti brez delovati ni dovolj.

Celo škodi nam, ker si na mentalni ravni domišljamo,
da smo na pravi poti.

MODROST Vesetje do ustvarjanja in uporabe znanja za dobro ljudi	PONOSNA PAMET Da narediš atomsko bombo, moraš biti pameten, a to je destruktivna moč.
VEŠČINE ZA ŽIVLJENJE	ŠOLSKE VEŠČINE
SOČUTJE, EMPATIJA, USTVARJANJE, ODGOVORNOST RADOST	VAMPIRSTVO NESODELOVANJE RESNOST VODENJE
SRČNIKI, ZAVEDAJOČI SRČNIKI -AKTER RAZUMNIKI	

Dokler nas je STRAH, pomeni, da še ne verjamemo, da smo DUŠE,
da je naša esenca neumrljiva.

Ljudje, ki jih je strah, nimajo poguma, da bi bili iskreni, pošteni.

Vsepovsod je polno srčnih ljudi, a brez zavedanja, da smo duše.

So le srčni, brez poguma za delovanje.

Prave ustvarjalnosti ni brez sodelovalne vzgoje in intuitivnega učenja

PRAVI ODNOSI ZA TRETJE TISOČLETJE

SODELOVALNI ODNOSNI TROJČEK

SODELOVANJE, POVEZANOST, SKUPNO USTVARJANJE POGOJEV

STRAH, NEVEDNOST- GLAVA- RAZUMNIKI	LJUBEZEN, SRCE- SRČNIKI
NADZOR, PRISILA NASILJE KRAJ ZA ODRASLE	LJUBEČI DNOSI,SODELOVANJE, KRAJ ZA OTROKE

PRAVI ODNOSI ZA TRETJE TISOČLETJE

SODELOVALNI TROJČEK

PRAVI **SRČNIK**=
ZAVEDAJOČI SRČNIK-
AKTER

SRCE+DUŠA +UM
= PREPROSTOST BIVANJA
(KRALJEVSKI GRAL)

**SODELOVANJE, POVEZANOST, SKUPNO USTVARJANJE
POGOJEV**

Ogromen korak v pravo smer bi naredili, če bi se zavedali pomena
PREPROSTOSTI.

Naš um sam ne zna biti preprost.

Ker smo preveč pametni, ne znamo biti preprosti.

**Prava šola je preprosta, v preprostem, naravnem okolju, s
preprostimi ljudmi.**

Tudi naša prava narava je preprosta, tiha, mirna, ljubeča.

Razumeti **PREPROSTOST UČENJA** bi pomenilo razumeti
PREPROSTOST BIVANJA.

Nova šola 3.tisočletja je CELOTA, vsi deli se prepletajo,
šola sodeluje z domom, dom sodeluje s šolo, vsi se
skupno z uradniki učimo SODELOVANJA IN
SKUPNEGA USTVARJANJA..

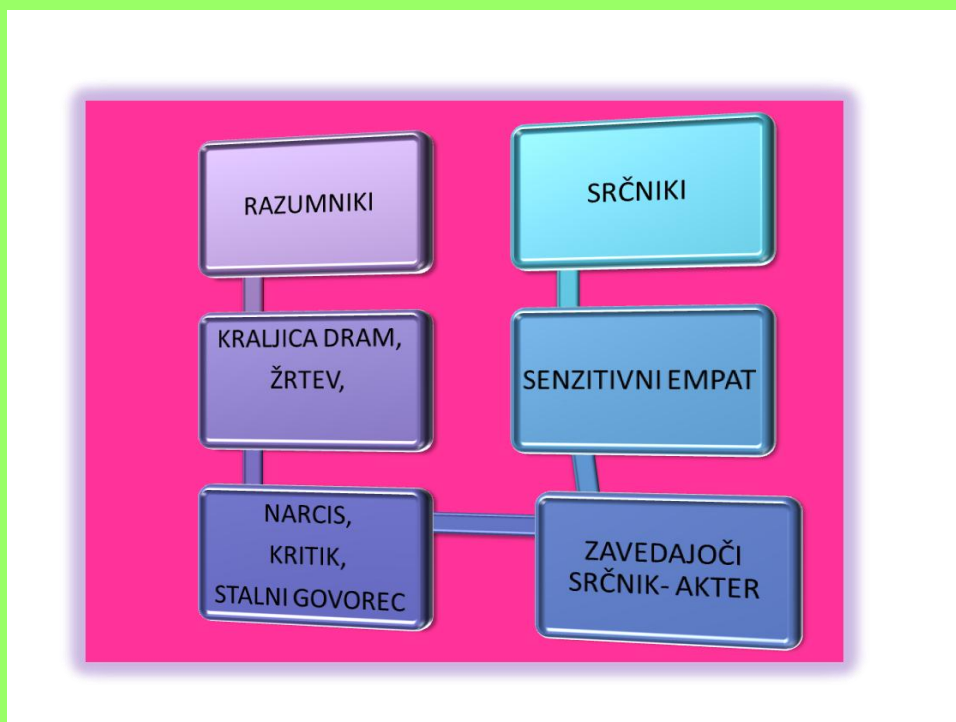
Uveden je holistični pristop, ki temelji na intuitivnem
učenju.

Starši, ki vedo, da so otroci duše, bodo iskali učitelje, ki
delujejo v skladu z dušo, z intuicijo.

Pomagali bodo izgrajevati različne kraje za otroke, ki
bodo »imeli dušo«.

Vsi smo RAZISKOVALCI našega bitja, našega bistva.
Vsi smo ZNANSTVENIKI – kajti nihče drug nas ne
more raziskati,
nihče nam ne more odkriti smisla našega bivanja,
kot le mi sami

Vsi smo bitja ljubezni in ko se odločimo za rast, se v
nas krepi energija radosti. Postajamo vedno bolj svetli.

Če vzgajamo /poučujemo v STRAHU (tekmovalnem vzdušju, primerjanju), oddajamo čisto drugačne vibracije, kot če smo ljubeči.

Otroci te energije še posebej čutijo.

Vpliv strahu nas zakrči, daljše obdobje trajajoče napetosti se vtisnejo v dna strukturo. Tako se otroci v okoljih, kjer je prisotna vibracija neljubezni (strahu), zakrčijo in sčasoma izgubijo radost, ki je druga beseda za vibracijo ljubezni.

Tako je prisotna NEVEDNOST, ki jo lahko premagamo le z
BRUŠENJEM ŽAGE.

DELATI – USTVARJATI

Veliko ljudi sanjari o brezdelju, o hitrem zaslužku in potem uživanju. To je iluzija, saj brez (ustvarjalnega) dela ni pravega učenja.

Pravo delo je vedno pravo ustvarjanje, pravo učenje.

Če le delamo, se ponavadi k temu silimo in silimo tudi otroke. Ustvarjalno delo je povezano z notranjo motivacijo, ne pozna prisile. Za delo se lahko prisilimo, saj večino stvari izvajamo mehansko. Ustvarjanje je povezano z dušo in rabi čas, mir, tišino, sodelovanje. ne more biti storilnostno naravnano. Niti ga ne moremo izsiliti.

Necenjenje fizičnega dela je še posebej očitno ravno pri tistih mladih, katerih starši so deloholiki. Starši tako v otroku dobijo povračilno lekcijo.

Če otroka ne vključimo njegovi starosti primerna koristna dela, izvajamo nad njim nasilje. Ne negujemo njegovih potencialov, ne omogočamo mu lastne izkušnje na poti k samostojnosti. Razvijen otrok je vedno nesrečen otrok.

Ko nekaj koristnega naredimo, se počutimo dobro.

• **VIZIJA
ŠOLE JE
TUDI
VIZIJA
DRUŽBE**

- DA BO **ŠOLA** PO MERI OTROKA,
- MORA BITI **DOM** PO MERI OTROKA,
- NATO PA MORA BITI TUDI **DRUŽBA** PO MERI OTROKA

Srednješolka je rekla, da obžaluje, ker je na gimnaziji, kjer se učijo stvari, ki se njej ne zdijo koristne.

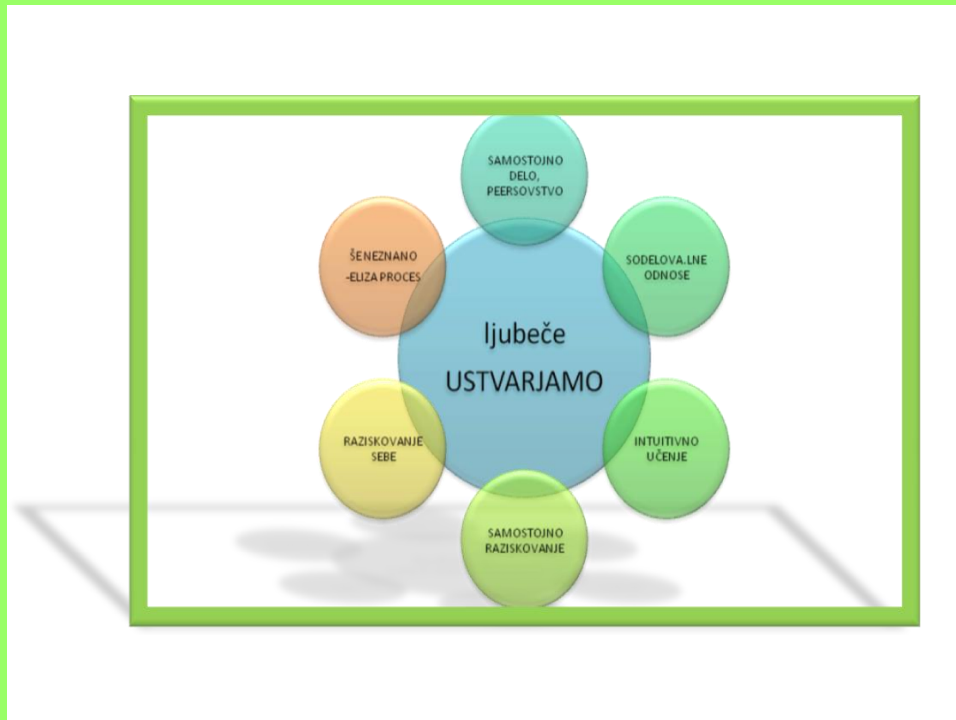
Da bi bilo bolje, ko bi šla na kuharsko šolo, kjer ustvarjajo. Ona pa se samo uči cele dneve, in samo še v filmih vidi, kako imajo mladi popoldan prosti čas.

Opravljanje koristnega dela je nujna popotnica, zato se morajo otroci naravno vključevati v gospodinjska dela (v umetnih okoljih) in kmečka dela na podeželju, po šolah pa bi lahko otroci čistili za sabo učilnice, urejali okolico, imeli svoje vrtove...Sama teorija je vsem dolgočasna, dolgoročno pa predraga...

Ali namenjamo **POZORNOST VIZIJI PRAVEGA IZOBRAŽEVANJA** za naše otroke. pravo izobraževanje je tudi pravi način življenja, ki vključuje pravi **ZGLED**. Otroke bi smeli učiti le, kar tudi sami uporabljamo, oziroma, kar sami živimo. Ali se poglobljamo v ta vprašanja, ali pa čakamo, da nam bo nekdo drug rešil naš problem.

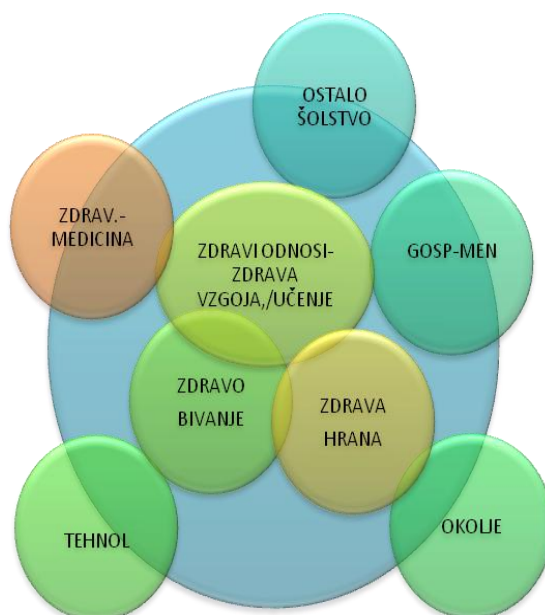
Samo vedeti ni dovolj, to je le dotik razumske ravni. Ko zaupamo svoji INTUICIJI (torej sebi), je to vedno tudi zato, ker se zavedamo, da smo duševno-duhovna bitja, ki imajo vsa NARAVNA ORODJA ZA RESNIČNO UČENJE.

Zdravo podvomimo v obstoječe načine in smo odprti za intuitivne prebliske prave poti.

Kdaj vem zase, da sem na pravi poti? Ko sem ljubeča, ko zaupam SEBI in življenju in se prepustim vodenju notranje modrosti. Pravo pot lahko vedno odkrije le vsak sam. Dokler so otroci še mali, je odgovornost nas odraslih, da jim ohranimo to njihovo naravnost, njihovo povezanost z njihovim bistvom, z njihovo intuicijo. To pa nam uspeva le, če smo, ali če vsaj poskušamo postajati ljubeči, najprej do sebe, nato do drugih, do otrok, do okolja. Premagati moramo le strah (ego mehanizem), ki je v nas.

TEMELJNI TROJČEK ZDRAVE DRUŽBE

Imamo to , kar sejemo.
Če hočemo imeti krompir,
moramo vsaditi krompir,
če hočemo imeti pšenico,
moramo sejati pšenico.
Če hočemo srčne otroke,
moramo negovati njihovo
srčnost.

Srčnost, združena s pravim
znanjem,
je prihodnost naših otrok
in nas.

NADZOR, PRISILA

NASILJE

**KRAJ ZA
ODRASLE**

LJUBEČI ODNOSI,

SODELOVANJE,

**KRAJ ZA
OTROKE**

**EKO ELIZA
KRAJ ZA OTROKE**

**ŠOLA INDIVIDUALNO INTUITIVNI PRISTOP
AVIR NARAVNI VIRI**

SLOVENIJA KOT BIOTSKI PARK

SVET MIRU IN LJUBEZNI

**DRUŽINSKA IN NARAVNA POSESTVA,
NARAVNE ŠOLE, RODOVNE ŠOLE**

EKO VASI

AKCIJA OČISTIMO SLOVENIJO

EKO ŠOLE

ŠOLANJA NA DOMU

HVALA

HVALEŽNOST

Če se znamo zahvaliti, poznamo HVALEŽNOST, ki je tako dragocen pomočnik v teh časih, kjer toliko stvari jemljemo samoumevno.

Ko smo hvaležni, vidimo LEPOTO v vsem, v vsakomer. In potem se nam dogajajo prave stvari in VEMO, da gremo po PRAVI POTI, ki niso nove, so le poti, ki so prežete z ljubeznijo, ki s širjenjem dobrih vibracij omogočajo IZRAŽANJE, USTVARJANJE IN PREPROSTO BIVANJE.

ELIZA VIZIJA – KRAJI ZA OTROKE SODELOVALNI TROJČEK

- Slovenija je pripravljena na nove projekte, za projekte, ki nudijo znanje uporabljeno v praksi.

Za otroke bomo ustvarjali kraje za otroke – Slovenija bo kot ena sama velika učilnica, kjer se bomo vsi učili pravega sodelovanja in soustvarjanja pogojev za celostni razcvet VSEH.

SLOVENIJA KOT IZOBRAŽEVALNI PARK

SLOVENIJA KOT EVROPSKI BIOTSKI PARK

SLOVENIJA KOT VELIKA EKO VAS

V Sloveniji so pogoji za ustvarjanje NARAVNIH -
IZOBRAŽEVALNIH PARKOV,
v katerih bodo kot pravi, vzorčni otočki »rezultati« dela
posameznih skupin .

-

NAMEN ELIZE in GOLa(Gibanje Odgovornih Ljudi) JE ŠIRJENJE POMENA ODGOVORNOSTI IN SODELOVANJA VSEH – NA VSEH RAVNEH.

Le tako bomo postali zgled svetu.

OSTALI PREDLOGI

tabela 3 – trenutno stanje (le nekaj primerov)

JAVNO FINANCIRANJE	DELNO JAVNO FINANCIRANJE	PRIVATNE ŠOLE	CIVILNE POBUDE - prostovoljci
KLASIČNE JAVNE ŠOLE	Valdorfska šola	British Council	živa Radostna eko šola Eliza ⁹
Montessori	katoliške OŠ		
Glasser			
-preveliki razredi -umetna okolja, umetna hrana - ni avtonomije šol (le na papirju)	-preveliki razredi -umetna okolja, umetna hrana - ni avtonomije šol (le na papirju)	-umetno okolje, umetna hrana	-mala skupina -zdrava hrana
-ni sodelovalnega trojčka	-ni sodelovalnega trojčka	-ni sodelovalnega trojčka	-uvajanje sodelov.trojčka

⁹ v Elizi delujejo formalni in neformalni učitelji (npr. starši, mojstri raznih strok..obrtniki...)

stanje šole glede na ZDRAV NAČIN BIVANJA

UMETNA, NENARAVNA OKOLJA	ŠOLE V NARAVI	NARAVNE ŠOLE
skoraj vse javne šole British Council, LJ.	le nekaj javnih/podr.šol Eliza -Svetina	

šole glede na NAČIN PREHRANJEVANJA

INDUSTRIJSKA NEZDRAVA HRANA	VEGETARIJANSKA	<i>OSTALO</i> <i>-veganske</i> <i>sadjejedstvo</i> <i>-presnojedstvo</i>
<i>javne šole, vrtci</i> <i>-delno nudenje</i> <i>veg.hrane</i>	<i>Eliza</i>	

POMEMBNA OPOMBA:

VSI DRUGAČNI MODELI, KOT JE TRENUTNO JAVNA ŠOLA, MORAJO BITI TAKOJ 100
% JAVNO FINANCIRANI.

IZJEMA SO LE KATOLIŠKE ŠOLE, KAJTI DOKLER CERKEV NI DAVKOPLAČEVALKA,
JE NEPOŠTENO, DA SE NJENE ŠOLE FINANCIRA IZ JAVNIH SREDSTEV, NE IZ
NJENIH.

VSEM MORA BITI ZAGOTOVLJENA **AVTONOMIJA.**

TOREJ NEVMEŠAVANJE POLITIKE, VLADE IN CERKVE.

OMOGOČEN JE LE »ZDRAVI NADZOR«, V OBLIKI PRAVEGA SODELOVANJA VSEH
UDELEŽENIH.

-avtorje vseh različnih modelov šol in vrtcev prosim, da mi sporočijo v katero
kategorijo jih lahko vključim. Če seveda želijo biti omenjeni.

VIZIJA

TEMELJNO CELOSTNO IZOBRAŽEVANJE¹⁰ IN VZGOJA

100 % JAVNO FINANCIRANJE			DELNO JAVNO FINANCIRANJE
<i>klasične javne šole</i>	<i>Valdorfska šola</i>	<i>NARAVNE ŠOLE, ŠOLE V NARAVI dnevno/intern.tip</i>	<i>PRIVATNE ŠOLE kot nadstandard</i>
	<i>Montessori</i>		
	<i>Glasser</i>	<i>Radostna eko šola Eliza¹¹</i>	<i>British Council</i>
		<i>Eliza Mavrice</i>	
		<i>športne, umetniške</i>	
		<i>naravne šole</i>	
		<i>Rodovna</i>	
<i>-do 12.otrok na učitelja --kjer je možno, uvajanje sodelov.trojčka</i>	<i>kjer je možno, uvajanje sodelov.trojčka</i>	<i>-zdrava hrana -zdravi odnosi -v naravi -male skupine -individ.delo -avtonomija— sodelov.trojček</i>	<i>-če je možno, uvajanje sodelov.trojčka</i>
<i>avtonomija</i>	<i>avtonomija -</i>	<i>avtonomija</i>	<i>avtonomija</i>

¹⁰ KJER JE MOŽNO(NARAVNA OKOLJA IN ČUTEČI STARŠI), NAJ BI BILI OTROCI DOMA VSAJ DO 7.LETA. VRTCI SO POTREBNI PREDVSEM V UMETNIH OKOLJIH IN PRI OBEH ZAPOSLENIH STARŠIH.

¹¹ v Elizi delujejo formalni in neformalni učitelji (npr. starši, mojstri raznih strok..obrtniki...)

UMETNA OKOLJA KRAJI ZA ODRASLE	NARAVNA OKOLJA KRAJI ZA OTROKE
-----------------------------------	-----------------------------------

SLOVENIJA KOT VELIKA EKO OAZA

MANJŠI EKO OTOČKI	VEČJI EKO OTOČKI
DRUŽINSKA ZEMLJA ¹²	RODOVNA POSESTVA
EKO ŠOLE V NARAVI	NARAVNA ŠOLA (RODOVNA ŠOLA)

TIPI ŠOL

KLASIČNI DNEVNI TIP-
KLASIČNI DNEVNI CENTER-

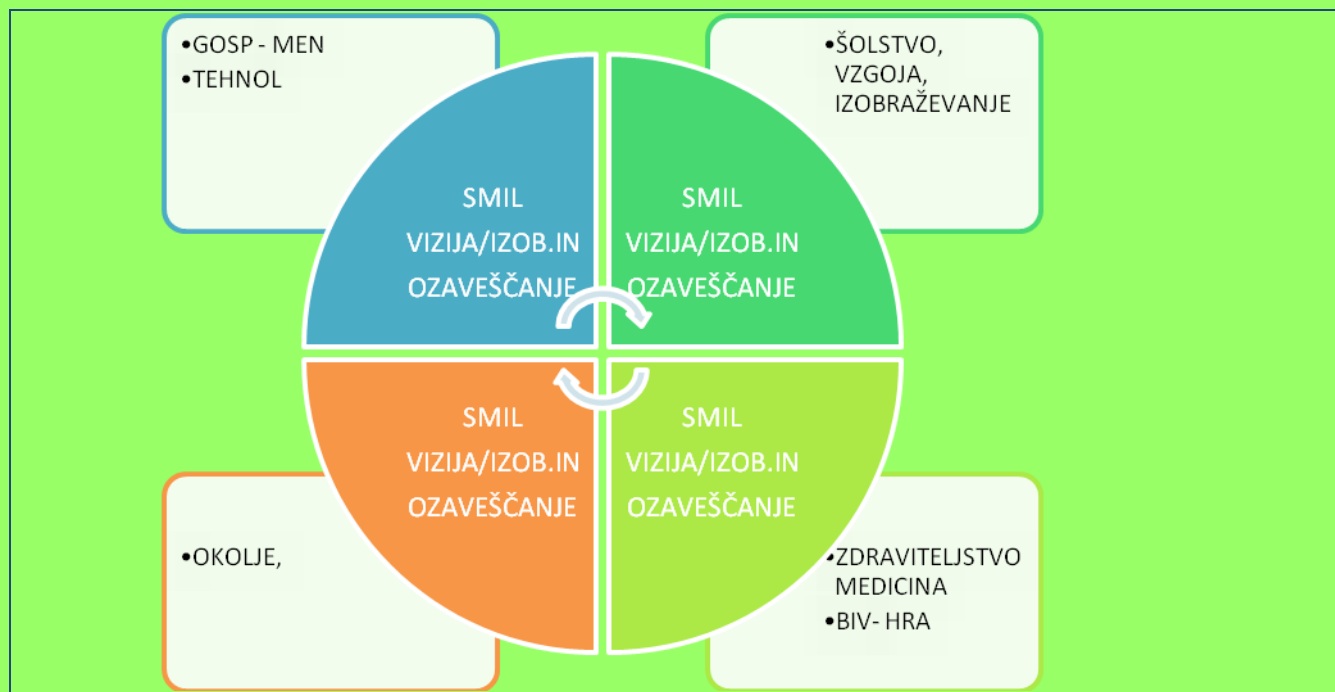
PODRUŽNIČNE ŠOLE KOT AVTONOMNI OTOČKI –
KURATIVNI OTOČKI –

ZASEBNE IN PRIVATNE (MEDNARODNE) ŠOLE MEŠANEGA TIPA
DNEVNO-INTERNATNE ŠOLE

¹² tudi družinsko zemljo dobijo družine v zakup brez možnosti preprodaje

SLOVENIJA KOT MEDNARODNI IZOBRAŽEVALNI PARK

vse skupine so brez pravega temeljnega izobraževanja le prazna nadgradnja.

TEMELJ:
SODELOVALNI TROJČEK

PRAVO ŠOLANJE/VZGOJA, IZOBRAŽEVANJE IN OZAVEŠČANJE NA
RAVNI VRTCEV IN OŠ

Z ZDRAVO HRANO IN ZDRAVIM BIVANJEM

NADGRADNJA:

SKUPINE:

ZDRAVITELJSTVO –MEDICINA,
BIVANJE –HRANA, TEHNOLOGIJE,
GOSPODARSTVO -OKOLJE

OSTALO ŠOLSTVO (OD POKLICNEGA NAPREJ)

OSTALE SKUPINE SO NADGRADNJA, TEMELJ VSEGA DELOVANJA JE
ZDRAVO ŠOLSTVO V SODELOVALNEM TROJČKU

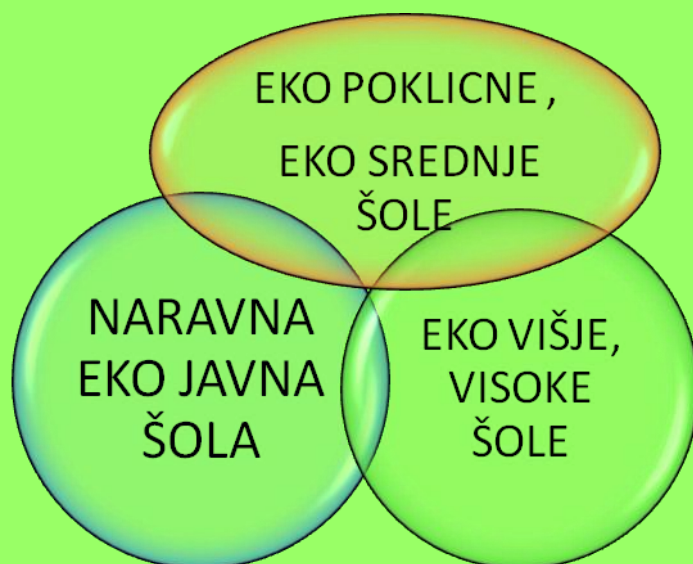

tabela 6

kjer je le možno, bi gradili šole v naravi

(samo nekaj primerov)

ZASEBNE IN PRIVATNE ŠOLE ¹³ -tudi javno financirane			
DNEVNO/INT. TIP ŠOLE ¹⁴	INTERNATNE ŠOLE MEDNARODNE ŠOLE		ostale privatne šole
Eliza ¹⁵	AS v nogah – nogom.akad. športna šola (B.Zupan)	Center Rachel Meron	Valdorfska šola Montessori šola Glasser
Naravna šola (Rodovna) šola ¹⁶	CENTER V PIVKI (A.Detela)	Eko oaze (Naklo, Razazija, Fijeroga, Dragonja)	British (delno)

Po celi Sloveniji bodo raztreseni posamezni vzorčni otočki, ki bodo ponujali različne izobraževalno možnosti:

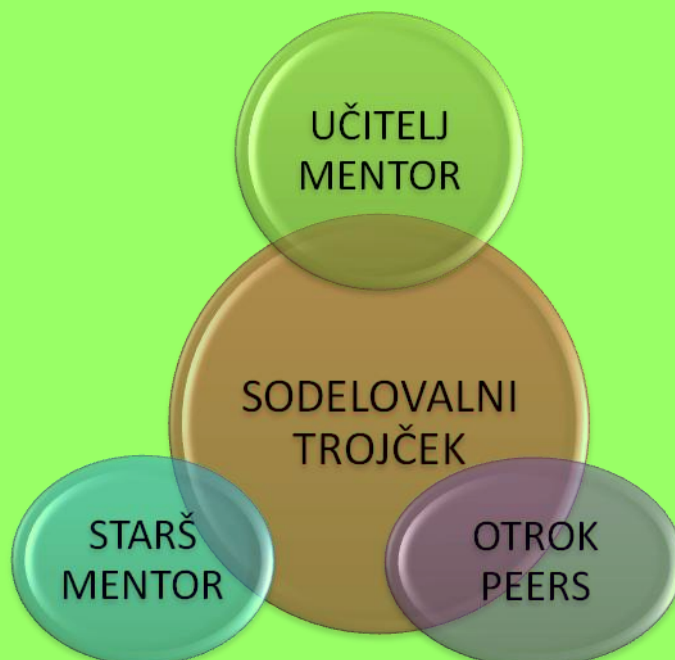
¹³ VSE ZASEBNE IN PRIVATNE OSNOVNE ŠOLE BI SE MORALE SMATRATI LE KOT RAZLIČNA IZOBRAŽEVALNA PONUDBA IN BI BILE 100 % JAVNO FINANCIRANE, le na takšen način priznavamo, da je vsak otrok drugačen in da rabimo različne šole

¹⁴ NEKATERE ŠOLE BODO KOT DNEVNI CENTRI

¹⁵ Eliza je šola kot kraj za otroke, kjer je oblika povezovanja otrok, ki se trenutno organizirano šolajo na domu. Eliza je slovenski model celostne šole v naravi.

¹⁶ Ruska Ščetininova šola je internatna elitna šola, ki jo morajo varovati vojaki

SODELOVATI – NOTRANJE CVETETI

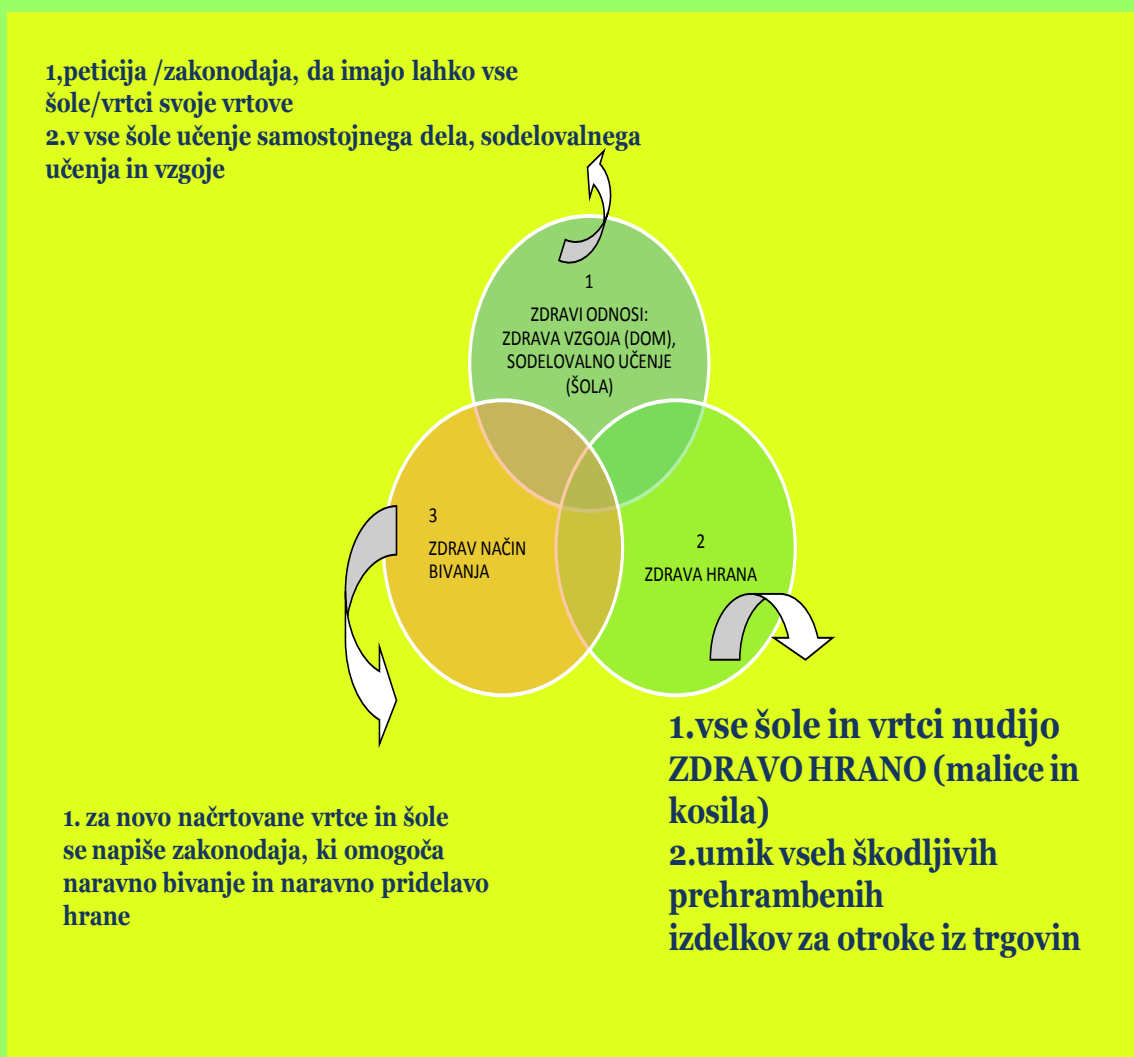
Otrok bo imel pogoje za razcvet:

- ☞ če učitelj postane MENTOR, (sodelovalno učenje, vzgoja in delo)
- ☞ če starš postane MENTOR, (sodelovalna vzgoja, delo)
- ☞ če otrok odrašča v duhu sodelovalnega učenja in ustvarjalnega dela
- ☞ vsem trem pa je skupno, da v vlogi mentorjev in peersov prevzemamo odgovornost za skupni nastajajoči proces in ustvarjamo KRAJE ZA OTROKE.

PREDLOGI ZA KONKRETNE AKCIJE

Vzporedno z udejanjanjem akcij, bi **v sodelovanju z vlado pripravljali novo zakonodajo, ki bo omogočala legalno delovanje vseh projektov.**

Vsekakor bi lahko v vse stare zakone napisali poseben člen, s katerim bi vsem uradnikom sporočili, da je njihova najpomembnejša naloga, da **SODELUJEJO Z VSEMI DAVKOPLAČEVALCI.**

nekaj predlogov za »začetek«

	<p>za vsako področje – skupino bi poiskali primernega sodelavca iz ustreznega ministrstva-</p> <p>(po uskladitvi vseh vizij in dogovorjenih glavnih nosilcih smil skupin)</p>
MIN. ZA DELO, DOM, DRUŽINO	<p>-OZAVEŠČANJE DRUŽIN¹⁷ O ŠOLANJU IN VZGAJANJU NA DOMU</p> <p>-</p>
	<p>ZDRUŽEVANJE IN POVEZOVANJE VSEH INICIATIV, npr. GOL – Gibanje Odgovornih Ljudi, ali GOŽ – Gibanje Odgovornih Žensk</p> <p>pridružite se – GOŽ je neformalna civilna pobuda (vseslovenska akcija za čisto okolje, za čisto vodo, za čisto zemljo, za kraje za otroke)</p> <p>ZAME JE NAJPOMEMBNEJŠI POKLIC 3.TISOČLETJA NARAVNI KMET¹⁸.</p>
MŠŠ	<p>PODRUŽNIČNE EKO ŠOLE RABIJO POPOLNO AVTONOMIJO</p>

¹⁷ družinam se pred vstopom v »šolo« nudijo koristne oblike izobraževanja (ŠOLA ZA STARŠE), tako da se starša pripravlja na samovzgojo in odgovorno starševanje (npr. CDK, Familylab,, Pomaga se jim ustvariti pogoje za starševanje v naravnem okolju.

¹⁸ Prva knjiga Eliza 1, brezplačno na www.eliza.si, je posvečena vsem otrokom in kmetom tega sveta. Vsi otroci bi morali vsako leto v okviru šole vsaj 14 dni letno preživeti na kmetijah, kjer bi delali in tako dobili stik z zemljo, z naravo, z maternico hrane. Šole v naravi so postale podobne turističnim destinacijam z veliko preveč smetane. Slovenske kmetije bi se postopno spreminjale v naravne šole. Zato je treba intenzivno delati na zaščiti kmetij in posestev.

	<p>-ZAHTEVATI ŠOLO BREZ UČBENIKOV IN BREZ OCEN DO 6.RAZREDA</p> <p>-sodelovanje s PEF- praksa študentov v Elizi (v delujočih otočkih)</p> <p>-predstavitev nove vloge učiteljem- študentom na PEF-</p> <p>-vse diplome so rezultat praktičnega dela</p>
	<p>sodelovanje z eko psihologi</p> <p>(knjige o tem pisal Trstenjak, Svetina</p>
	<p>sodelovanje z eko arhitekti in projektanti in izvajalci alternativnih virov energije</p> <p>avir (www.avir.si)</p> <p>arhitektura ekolife</p>
	<p>sodelovanje z biologi in ekologi (Komat, Malečkar, Nara Petrovič, Timi Ecimovič)</p> <p>Sanja Lončar: www.zazdravje.net</p> <p>ponedeljek dan brez mesa:</p> <p>http://www.zazdravje.net/aktualno.asp?novica=909</p> <p>mrk civilizacije</p> <p>http://www.zazdravje.net/razkrivamo.asp?art=293</p>
VSE ŠOLE	<p>uvajanje sodelovalnega trojčka</p> <p>in mentorstva</p>

notranje ministrstvo	»vse« vojaške poklice preusmeriti za delo v naravi (na družinskih, na rodovnih, za čiščenje parcel, za SMIL projekte
	<p>Projekt Gamajun, projekt samooskrbne posesti imata Silva in Miha,</p> <p>Silva Požlep in Miha Lipovec tel.: 041 433 737 skype: silva.pozlep</p> <p>mail in msn: posest.gamajun@gmail.com</p>
Ministrstvo za okolje in prostor	družinska zemlja – do 10 arov – (eko šole v naravi) rodovna zemlja – nad 1 ha-eko vasi- eko šole ali naravne -rodovne šole
	<p>GrowFood združuje kmete s prostovoljci in delavci, ki želijo delati na kmetijah po celem svetu</p> <p>http://www.treehugger.com/files/2010/07/the_website_gro.php?campaign=weekly_nl</p>

PREDLOGE ZA VLADO LAHKO ODDAMO NA SPLET: <http://predlagam.vladi.si/webroot/>

ZAME JE NAJPOMEMBNEJŠE IZOBRAŽEVANJE IN OZAVEŠČANJE VSEH, KI MORAMO KOT ODGOVORNI DRŽAVLJANI ZAHTEVATI SODELOVANJE VSEH URADNIKOV.

- **»ODPIRANJE VRAT«**

- ELIZO PREDSTAVLJATI BODOČIM UČITELJEM in staršem (ŠTUDENTOM) IN JIH VKLJUČEVATI V DELUJOČI MODEL
-
- TREBA JE OKUŽITI MLADE STARŠE IN BODOČE UČITELJE (STALNO IZOBRAŽEVANJE - BRUŠENJE ŽAGE IN SODELOVANJE),

IZPELJAVA IZOBRAŽEVALNIH OBLIK (YOUTUBE) ZA OZAVEŠČANJE JAVNOSTI:

NPR.: **MAVRIČNI OTROCI** - javnost seznaniti s pravo paleto živahnih, nežnih, radovednih, uporniških, zvedavih, celostno nadarjenih otrok, ki jih uradna stroka imenuje hiperaktivne, otroke s sindromom pomanjkanja pozornosti..Kaj se skriva za temi sindromi?

Rojeva se vedno več otrok, ki so izraziti uporniki in se upirajo vsem oblikam nadzora in starim odnosom, tako doma kot v šoli. Za te otroke nujno rabimo šole kot kraje za otroke – dnevno internatnega tipa.

otroci so si uro naredili sami

ORGANIZIRANJE OKROGLE MIZE:

MOJ OTROK RAD HODI V ŠOLO.

Namen je predstaviti pomen sprejemanja drugačnosti, pomen pluralnosti in vlogo staršev kot strank, ki kot odgovorni davkoplachevalci lahko izbirajo različne modele 100 % financiranih šol.

po skupnem obiranju lešnikov

SPREMEMBA NORMATIVOV klasične javne šole:

V SLOVENIJI BI SE TUDI JAVNO ŠOLSTVO IZBOLJŠALO, ČE BI UVEDLI NORMATIV ZA VSE ŠOLE- LE DO 12 UČENCEV NA UČITELJA-MENTORJA.

Učitelj, ki mu poučevanje ni poslanstvo, tudi z manj otroki ne more delati dobro.

Vsi učitelji prehajajo na obliko mentorstva.

Lahko smo prva država na svetu, ki bo delala na pravih pogojih za otroke. IMAMO VSE MOŽNOSTI ZA TO.

sneg ob morju je čisto posebno doživetje

*KO USTVARJAMO VIZIJO ŠOLE, MORAMO IMETI PRED OČMI
TUDI VIZIJO DRUŽBE.*

*MISLI VSAKEGA POSAMEZNIKA SE ODSLKAVAJO V
DELOVANJU DRUŽBE, ZATO SMO TUDI VSI ODGOVORNI ZA
ŠOLO.*

*NUJNO JE, DA **VSI POSTANEMO SODELAVCI**. NI VEČ ČASA
ZA NAŠE EGO IGRICE. OTROCI RABIJO ŠOLO ZA
ŽIVLJENJE, TO PA LAHKO USTVARIMO LE KOT
SODELAVCI*

**RABIMO PLURALNOST IN AVTONOMIJO PRAVIH
ŠOL (KRAJEV ZA OTROKE)**

*RABIMO PROSTOR ZA SREČANJE PLURALNOSTI, KAR
POMENI, DA BI ODPRLI MOŽNOST RAZLIČNIM ZGORAJ
NAVEDENIM TIPOM ŠOL, KI BI OMOGOČALE POKRIVANJE
RAZLIČNIH POTREB OTROK.*

*NE POZABIMO: **VSAK OTROK JE DRUGAČEN!***

RABIMO *NOVO SLOVENSKO ZAKONODAJO,*
KI DOVOLJUJE AVTONOMNO DELOVANJE PROJEKTOV
Z JAVNIM FINANCIRANJEM

*ZAKONI SO SAMO KUP PAPIRJEV,
KI SE JIH VEDNO DA SPREMENITI.*

PRIPRAVLJENOST SPREMINJANJA ZAKONODAJE DOKAZUJE LE TO,

*DA SMO PRIPRAVLJENI NEKAJ SPREMENITI.
ČE NOČEMO NOVIH ZAKONOV, TO POMENI, DA NOČEMO REŠITEV.*

*RABIMO PREPROSTE OBJEKTE ZA PREPROSTE OŠ IN VRTCE, KI
NE BI BILI ZGRAJENI PO EVROPSKIH STANDARDIH, AMPAK PO
ZDRAVI SLOVENSKI VIZIJI.*

*Mar se vam zdi potrebno, da je treba upoštevati standarde, ki
so sami sebi namen, gradnjo pa podražijo večkratno?*

Gre za naš denar in za naše otroke.

*Če me zakon omejuje, je potrebno spremeniti zakon, ne pa moj
projekt (in otroke), ki bi pod pritiski birokracije lahko postal
podoben ostalim projektom, ki ravno zaradi prilagajanja zakonu
niso mogli zadihati v praksi.*

***ELIZO IN OSTALE PROJEKTE IZPELJEMO PO SLOVENSKIH
NORMATIVIH.***

*Sem za ZDRAVO SODELOVANJE in za ZDRAVO POSLUŠNOST,
kar pomeni, da v Sloveniji za slovenski denar naredimo KRAJE
ZA OTROKE (VRTCE, OŠ).*

*Izpeljava naših izvirnih slovenskih idej bi pomenila do 10x
cenejšo gradnjo novih objektov.*

In s tem bi tudi svetu lahko ponudili nekaj izvirnega.

Na tem področju je prava tržna niša.

*ZA VSAK PROJEKT BI PRIDOBILI ustrezno lokacijo in
ZEMLJO, POTREBNO JE PREJ SPREMENITI VSO
ZAKONODAJO, KI BO VKLJUČEVALA GRADBENA IN
VSEBINSKA»DOVOLJENJA«, DA NA NJEJ POSTAVIMO
PREPROSTE OBJEKTE ZA ŠOLO IN VRTEC.*

Pogumni bazenčki z Belim labodom, poletni tabor, Eliza, junij 2010, ustvarjanje z glino

***KAKRŠNA ŠOLA, TAKŠNA JE DRUŽBA.
SAMO DOBRO IN AVTONOMNO ŠOLSTVO VODI
V AVTONOMNO IN ODGOVORNO DRUŽBO.***

Pogumni bazenčki, poletni tabor, Eliza, junij 2010

*Rabimo šole in domove, kjer so OTROCI ŠE LAHKO OTROCI.
Kjer lahko dobri učitelji KOT MENTORJI SODELOVALNO IN
USTVARJALNO učijo brez nezdravega nadzora.*

Zdravi nadzor pomeni SODELOVANJE.

*Rabimo ZDRAVO SODELOVANJE UČITELJA, STARŠA IN
ŠIRŠE DRUŽBENE SKUPNOSTI, kajti VSI ustvarjamo
formalne in neformalne učne situacije za otroka (IN ZA NAS).*

-

Kar naredimo za otroke, v bistvu naredimo tudi za nas.

opomba 1:

celostne so samo tiste šole, ki v praksi udeležujejo sodelovalni trojček

opomba 2: v vizijo niso zajeti vsi slovenski delujoči projekti. Če želite, da vas vključim, mi pošljite vaše podatke: tinka.podjavorsek@eliza.si

Hvala.

avtorica: Tinka Podjavoršek¹⁹

www.eliza.si²⁰

---

²⁰ spletna stran se že nekaj časa ne ažurira, ker je v pripravi nova .

PRILOGA 2: VSI OTROCI, PAVČKOVA PESEM

sličica: vir internet

Tinka PODJAVORŠEK, prof.

samostojna raziskovalka, 50 let

Autorica SODELOVALNEGA TROJČKA -

slovenskega modela celostnega izobraževanja ELIZA; predavateljica, svetovalka, jasnočutna in intuitivna učiteljica, ki je svoje življenjsko delo posvetila proučevanju pomena razvijanja notranje motivacije kot temelja veselja do učenja in življenja.

Rojena na veliki kmetiji, v veliki družini, sredi gozdov in potokov, je ostala v srcu otrok narave. Z ljubeznijo do modrosti, radosti in veselja do učenja.

Pri tem ji pomagajo njeni hobiji: psihologija, fizika, filozofija, zgodovina, glasba, petje, ples, narava, človek, ustvarjanje na zemlji, ter nenehna radovednost in učenje od vsakogar.

Ukvarja se z gelotologijo (smehoslovjem, humor kot način reševanja problemov) in egologijo kot največjim problemom za uresničevanje prave ekologije (z restitucijo do nenasilja) in predava o sreči, radosti, dobrih odnosih.

*Vodi ustvarjalne delavnice samospoznavanja in širi holistično razumevanje stresa in konfliktov. Deluje v neformalnem civilnem Gibanju Odgovornih Ljudi (GOL). Uresničuje vizijo ustvarjanja trajnostnega kapitala, ki vodi v realizacijo **PARKOV CELOSTNEGA IZOBRAŽEVANJA**. Del tega parka je **APUMCI ELIZA** kot model celostnega izobraževanja za šole-KRAJA ZA OTROKE, ki ga avtorica otrokom vsega sveta ponuja brezplačno.*

V materialistični stil poučevanja vključuje socialni in duhovni kapital, ki le skupno tvorijo trajnostni kapital, pravo bogastvo. Le celostno izobraženi ljudje imajo pravi odnos do sebe, do sočloveka in do narave – okolja.

Stalno brusi žago, hoče razumeti, dojeti, ustvarjati, sodelovati, dajati in sprejemati in se medsebojno plemenititi z učenjem intuitivno vodenega ustvarjanja ljubečega sveta.

I FEEL SLOVENIJA AND WORLD

AKCIJA ELIZA

KRAJ ZA OTROKE

splet: www.eliza.si

e-mail: tinka.podjavorsek@eliza.si

tel: 031 303 998, Ankaran

ELIZA

ŠOLA in DOM kot KRAJ ZA OTROKE

ELIZA JE ŽIVA, NARAVNA ŠOLA, povezana z domom.

ŠOLA in DOM ZA ŽIVLJENJE. ŠOLA ZA 21. STOLETJE.

RADOSTNA ŠOLA

**TINKA
PODJAVORŠEK
JE
AVTORICA**

*je avtorica slovenskega izvirnega modela celostnega izobraževanja otrok v **KRAJU ZA OTROKE**, ki se imenuje **ELIZA**.*

*je avtorica slovenske temeljne vizije, ki jo predstavlja v **SODELOVALNEM TROJČKU** in jo kot prostovoljka uresničuje že v tretje leto delujoči **ELIZI**.*

je avtorica štirih knjig:

Eliza 1: »Zabloda tisočletja o vzgoji in izobraževanju«. (brezplačno na internetni strani www.eliza.si)

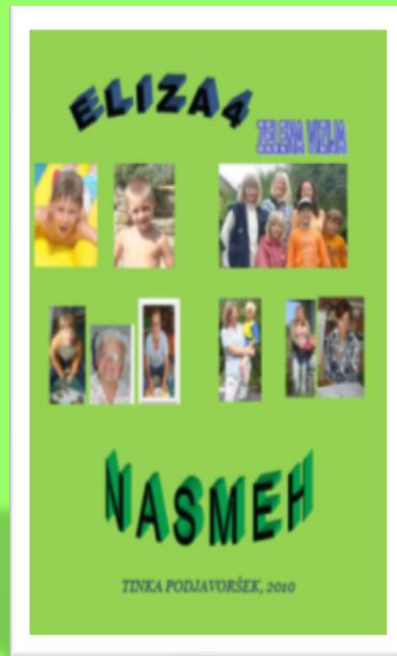
Eliza 2: Šola, najljubši in najradostnejši kraj za otroke.

Eliza 3: Tretja pred mojim pragom (na www.pozitivke.net)

Eliza 4: Nasmeh – zelena vizija Slovenije

*Dozorel je jesenski sadež – ZELENA VIZIJA SLOVENIJE.
Srčno ga poklanjam vsem, ki hočete čisto, zdravo in
prijazno Slovenijo.*

*Želim, da v projektu **SODELUJEMO** VSI SLOVENC*
*SLOVENKE, vse politične stranke(vladne in opozicijske,
VSI URADNIKI in različne civilne pobude.*

ZELENA VIZIJA SLOVENIJE

SEPTEMBER 2010

Tinka Podjavoršek v brezplačni e-knjigi

ELIZA 4: NASMEH – ZELENA VIZIJA, predstavlja pot
izgrajevanja temelja zdrave družbe.

*Knjiga predstavlja SLOVENSKO ZELENO VIZIJO,
ki je prava popestritev v sicer množično predstavljenih
tujih, tehnoloških vizijah.*

*Trdi, da imamo le nadgradnjo, za temelj pa je potreben
SODELOVALNI TROJČEK: ZDRAVI ODNOSI, ZDRAVA
HRANA IN ZDRAVO BIVANJE.*

*Učitelj in starš sta v vlogi MENTORJA – SODELAVCA, ki se
skupaj trudita za uresničevanje pogojev sodelovalnega
trojčka,*

*otroci pa rabijo šolo in dom kot KRAJ ZA OTROKE, kjer
uresničujejo PEERSOVSTO s predmetnikom ELIZAR
(E-šport, telovadba L-igre I-fizično delo Z -umsko delo, A –
peersovstvo , R- raziskovanje, ustvarjanje).*

*Eliza projekt je izvirni slovenski projekt, namenjen
uresničevanju vizije Slovenije kot zgleda svetu.*

*Ščiti naravo in naravnega KMETA kot najpomembnejši
poklic 3.tisočletja.*

*Naravne kmetije so najboljša naravna šola – učilnica.
V knjigi je dovolj predlogov, kako to vizijo doseči – na
skupni sodelovalni poti.*

*Zelena knjiga je naša skupna knjiga, s katero vabim vse,
da pomagate uresničiti zeleno vizijo Slovenije,
da prispevate manjkajoče ideje, projekte, imena delujočih
praks.*

ELIZA OGLAS:

*Iščemo naravno kmetijo za možnost dnevno internatne naravne
Eliza šole kot KRAJA ZA OTROKE.*